

vergadering **C138 – CUL19**

zittingsjaar 2011-2012

## Handelingen

### **Commissievergadering**

Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media

van 14 februari 2012

## INHOUD

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |    |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| Vraag om uitleg van de heer Wilfried Vandaele tot mevrouw Ingrid Lieten, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Innovatie, Overheidsinvesteringen, Media en Armoedebestrijding, over een efficiënter toezicht op reclame<br>- 857 (2011-2012)                                                        | 3  |
| Vraag om uitleg van de heer Jurgen Verstrepen tot mevrouw Ingrid Lieten, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Innovatie, Overheidsinvesteringen, Media en Armoedebestrijding, over de klacht en het onderzoek naar aanleiding van de vliegstunt in het programma Tomtesterom<br>- 1115 (2011-2012) |    |
| Vraag om uitleg van de heer Bart Caron tot mevrouw Ingrid Lieten, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Innovatie, Overheidsinvesteringen, Media en Armoedebestrijding, over een vliegstunt in het kader van een programma op de openbare omroep<br>- 1144 (2011-2012)                              |    |
| Vraag om uitleg van de heer Wim Wienen tot mevrouw Ingrid Lieten, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Innovatie, Overheidsinvesteringen, Media en Armoedebestrijding, over de stunt van een programmamaker met een lijnvliegtuig voor een programma op de openbare omroep<br>- 1150 (2011-2012)   | 7  |
| Vraag om uitleg van de heer Jan Roegiers tot mevrouw Ingrid Lieten, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Innovatie, Overheidsinvesteringen, Media en Armoedebestrijding, over het medialuik voor de eeuwherdenking van de Eerste Wereldoorlog<br>- 1121 (2011-2012)                                | 18 |
| Vraag om uitleg van de heer Bart Tommelein tot mevrouw Ingrid Lieten, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Innovatie, Overheidsinvesteringen, Media en Armoedebestrijding, over het kader waarbinnen de VRT en lokale besturen al dan niet kunnen samenwerken<br>- 1122 (2011-2012)                | 23 |

■

**Voorzitter: de heer Philippe De Coene**

**Vraag om uitleg van de heer Wilfried Vandaele tot mevrouw Ingrid Lieten, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Innovatie, Overheidsinvesteringen, Media en Armoedebestrijding, over een efficiënter toezicht op reclame**

**- 857 (2011-2012)**

**De voorzitter:** De heer Vandaele heeft het woord.

**De heer Wilfried Vandaele:** Voorzitter, minister, geachte leden, onlangs deed het Onderzoeks- en Informatiecentrum van de Verbruikersorganisaties (OIVO) in de pers de oproep om de controle op reclame efficiënt te laten gebeuren. Het huidige toezicht op reclame is volgens het centrum ontoereikend. Het verwijst naar de Jury voor Ethische Praktijken inzake Reclame (JEP), die de opdracht heeft om de conformiteit van reclameboodschappen te controleren. Het stelt evenwel dat de JEP geen onafhankelijke en onpartijdige instelling is, omdat die instantie door de sector zelf in het leven werd geroepen. Het OIVO stelt dat het momenteel niet meer aanvaardbaar is dat er tegen de vele tekortkomingen niet wordt opgetreden. De beste manier om efficiënt te reageren, aldus het centrum, is het instellen van een toezicht door de overheid op de reclame. De verenigingen pleiten voor de oprichting van een federale reclameraad. Die raad zou, als onafhankelijke en officiële instantie, niet alleen een efficiënt instrument voor onderzoek en analyse van de reclame zijn, maar ook een kader voor alle publicitaire praktijken kunnen bieden. Een federale reclameraad zou op een gepaste manier tegemoetkomen aan de behoeften en verwachtingen van de consumenten, zo luidt het.

Minister, bent u op de hoogte van de oproep van het OIVO? Wat is uw reactie erop? Het OIVO stelt dat er tegen vele tekortkomingen van reclame niet wordt opgetreden. Wat is uw ervaring ter zake wat de commerciële communicatie op radio en televisie betreft? Is er behoefte aan een bijsturing van de decreten, of veeleer aan een bijsturing van het toezicht? De Vlaamse Regulator voor de Media (VRM) is bevoegd voor de controle op de naleving van de mediadecreten, de daarin opgenomen bepalingen over commerciële communicatie inbegrepen. Moet de opdracht van de VRM worden aangepast? Wat is uw reactie op het pleidooi voor een federale reclameraad? Aangezien media als radio en televisie al jaren een gemeenschapsbevoegdheid zijn, lijkt het ons logischer dat, als wordt gedacht aan de oprichting van een dergelijke raad, die in de deelstaten zou worden opgericht. Het zou nuttig zijn om ook uw standpunt daarover te horen.

**De voorzitter:** De heer Yüksel heeft het woord.

**De heer Veli Yüksel:** Voorzitter, minister, geachte leden, ik sluit me daar graag bij aan. In dit verband wil ik ook verwijzen naar het advies van de Strategische Adviesraad voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media (SARC) van 15 juli 2011, waarin de problematiek van de reclameboodschappen ook aan bod komt. In het advies worden vraagtekens geplaatst bij een aantal zaken. Minister, wat is uw antwoord op de fundamentele kritiekpunten die deze raad geeft in dat advies?

**De voorzitter:** Minister Lieten heeft het woord.

**Minister Ingrid Lieten:** Voorzitter, geachte leden, de analyse van het OIVO is niet helemaal nieuw en was toch vooral of louter gericht tegen de JEP, het zelfregulerende orgaan van de reclamesector zelf. Het OIVO uit, volgens mijn lezing, in zijn analyse geen kritiek op de werking van het Mediadecreet of op de werking van de VRM of de Conseil supérieur de l'audiovisuel (CSA) als toezichtorganen voor reclame die via radio of televisie wordt verspreid.

Op 23 januari heeft de Raad voor de Reclame zelf gereageerd op de OIVO-analyse. Ik citeer: "De beslissingen van de JEP worden uitgevoerd en de opgelegde sancties zijn reëel. Wanneer een reclameboodschap in strijd is met de wetgeving en/of de ethische codes, neemt de JEP

een beslissing tot wijziging of stopzetting van de betrokken campagne. (...) Aangezien de grote meerderheid van de Belgische adverteerders zich geëngageerd heeft om het zelfdisciplinaire systeem te respecteren, worden de beslissingen van de JEP op vrijwillige basis gerespecteerd (op uitzondering van 1 dossier in 2011). De mogelijks weerspannige houding van een adverteerder vermindert de efficiëntie van de JEP echter niet aangezien de JEP in deze gevallen kan rekenen op de medewerking van de Belgische media, die allen aangesloten zijn bij de Raad voor de Reclame, om de verspreiding van misleidende reclame meteen stop te zetten of hergebruik te verhinderen (...). In 1,6% van de gevallen heeft de JEP een advies van voorbehoud moeten formuleren. De adviezen en beslissingen van de JEP worden op strikte manier genomen door zich te baseren op bestaande juridische en ethische teksten. Merk op dat de ethische codes complementair zijn met de wetgeving en deze op geen enkele wijze willen vervangen. De JEP heeft maar één betrachting: nuttig en adequaat antwoorden aan de consumenten. Wanneer de JEP een klacht ontvangt waarvoor ze niet bevoegd is, zorgt zij ervoor dat de consument wordt doorverwezen naar de juiste instantie (Comité van Toezicht van BDMA, Algemene Directie Controle en Bemiddeling van de FOD Economie, Vlaamse Mediaraad, Conseil Supérieur de l'Audiovisuel (...). De behandelingstermijn van klachten door de JEP is zeer snel. Om dit te kunnen doen, vergadert de Jury van eerste aanleg één keer per week en de Jury van hoger beroep één keer per maand (of meer indien de dossiers dringend zijn)."

Dat was dus de reactie van de Raad voor de Reclame. In het bericht van het OIVO gaat het over reclame in het algemeen. Dit is dus niet zozeer toegespitst op reclame op radio en tv. Ik wil er in dat verband op wijzen dat ter zake wel degelijk een heel kader bestaat, met allerlei regels die moeten worden nageleefd en op basis waarvan wel ook effectief kan worden opgetreden. U kent ze ook allemaal wel, maar ik overloop ze nog eens even. Op de eerste plaats is er het Mediadecreet zelf, met heel wat bepalingen over commerciële communicatie op radio en televisie, met inbegrip van reclame als commerciële communicatie. De VRM houdt toezicht op de bepalingen van het Mediadecreet en de naleving ervan door de omroepen. De VRM kan ook omroepen bestraffen als ze de onderstaande bepalingen van het Mediadecreet niet respecteren.

Ten tweede, in de federale wet van 6 april 2010 betreffende marktpraktijken en consumentenbescherming, zijn veel bepalingen opgenomen over reclame, maar dan over reclame in het algemeen. In diezelfde wet zijn sancties bepaald. Op sommige overtredingen van bepalingen staan strafsancties. In diezelfde wet zijn rechtsmiddelen en maatregelen opgenomen die kunnen worden genomen bij inbreuken. Het gaat onder meer over de vordering tot staking, strafsancties bij overtreding van de wet, klacht indienen bij de Algemene Directie Controle en Bemiddeling, bij de Federale Overheidsdienst.

De Algemene Directie Controle en Bemiddeling, of de economische inspectie zoals men dat vroeger noemde, kan ook proactief optreden. Die zorgt als toezichthouder op de markt van goederen en diensten voor het in acht nemen van een groot aantal wetten. Om haar actie op optimale en doeltreffende wijze te kunnen organiseren, beschikt ze over een gespecialiseerde directie belast met het doen naleven van de federale wetgeving, de directie B, die acties coördineert op volgende gebieden: financiële diensten en verbruikerskrediet, namaak, energie en veiligheid van producten en diensten.

In plaats van onmiddellijk naar de rechtbank te stappen, kan er ook worden gekozen voor bemiddeling in consumentengeschillen. Binnen de FOD Economie is hiertoe Belmed opgericht.

Het derde instrument is de Jury voor Ethische Praktijken inzake Reclame zelf. Vlaanderen kent de JEP als zelfregulerend orgaan. De JEP is het zelfdisciplinair orgaan van de reclamesector in België. Ze werd al opgericht in 1974 door de Raad voor de Reclame vzw, en verenigt de representatieve verenigingen van de adverteerders, reclamebureaus en media.

Het behoort tot de taak van de JEP om te onderzoeken of de reclameboodschappen die worden verspreid via diverse media, in overeenstemming zijn met de regels inzake reclame-ethiek, waarvoor ze zich baseert op de wetten, de decreten en de zelfdisciplinaire codes. Daaruit worden bepalingen gedistilleerd die men als horend tot de reclame-ethiek beschouwt.

De zelfdisciplinaire werking van de JEP steunt op de vrijwillige medewerking van adverteerders, reclamebureaus en mediapartners. De JEP behandelt vragen om advies die haar op vrijwillige basis worden voorgelegd door adverteerders, reclamebureaus en media, die onzeker zijn en voorafgaand advies willen. De JEP onderzoekt ook klachten die ze ontvangt van het publiek, in het bijzonder van de consumenten.

De JEP kan beslissen zich te onthouden van een beslissing in een zaak wanneer de reclameboodschap tevens aan een administratieve gerechtelijke instantie of ander officieel controleorgaan werd voorgelegd. De JEP baseert haar beslissingen enerzijds op de wettelijke bepalingen en anderzijds op de zelfdisciplinaire codes en regels die ze zelf heeft ontwikkeld of waar ze een draagvlak voor heeft.

Zelfregulering is een uiting van de wil van de reclamesector om zichzelf gedragsregels op te leggen en derhalve op maatschappelijk en economisch vlak hun verantwoordelijkheid op te nemen. De opstelling van deze gedragsregels impliceert niet alleen dat er een consensus bestaat over de inhoud ervan, maar tevens een codificatie, met andere woorden het formaliseren van deze teksten die de goedkeuring hebben verkregen van diegenen die er zich toe verbinden deze gedragsregels na te leven in de uitoefening van hun beroepsactiviteit. Deze codes kunnen algemeen zijn, bijvoorbeeld de IKK-code (Internationale Kamer van Koophandel), sectoraal, bijvoorbeeld per categorie van product of dienst, of intersectoraal als er een problematiek is die verschillende sectoren aanbelangt.

Naast de codes die werden opgesteld op initiatief van de verschillende beroepssectoren, heeft de JEP ook zelf een aantal regels uitgevaardigd inzake reclame. Enkele van de gedragscodes die worden gebruikt als bron, zijn: de code van de Internationale Kamer van Koophandel, de code inzake gedrag en reclame met betrekking tot alcoholhoudende dranken, de reclamecode voor voedingsmiddelen, de reclamecode voor cosmetica en hygiëneproducten, de code inzake reclame voor motorrijtuigen, hun onderdelen en toebehoren, de code voor ethische en verantwoorde reclame voor ondernemingen die loterijspelen organiseren, en de milieureclamecode.

Enkele regels zijn uitgevaardigd door de JEP, zoals regels inzake het verwijzen naar personen, regels inzake humor in reclame, aanbevelingen inzake reclame voor kinderfeesten zoals Sinterklaas, regels inzake reclame voor isolatie, brandstoffen en verwarmingsenergieën, en regels inzake reclame voor vermageringsproducten. Het lijkt niet zo te zijn dat de JEP niet naar behoren ingrijpt als er een probleem wordt gesignaleerd, maar mogelijk kennen niet alle mensen de weg naar de JEP en maken ze dus geen gebruik van hun recht als consument om problemen te signaleren.

In elk geval is er dus een uitgebreid kader, zowel een wettelijk kader inzake het Mediadecreet en de federale wetgeving, als op het gebied van zelfregulering, wat gestoffeerd is met uitgeschreven codes.

Het is ook een kwestie van weerbaarheid bij mensen. Goed kunnen omgaan met reclame is zeer belangrijk: mensen moeten reclamewijs zijn. Het is in die context dat ik nu een onderzoek laat uitvoeren door de UGent en de UA naar reclamewijsheid van kinderen en jongeren. Dat gaat zowel over traditionele, maar vooral over nieuwe vormen van reclame.

We leven in een maatschappij, waarin een bewuste omgang met reclame een belangrijk element is in ons mediabewustzijn en -gedrag. Een volwassene weet normaal in grote lijnen hoe reclame op televisie werkt en kan een onderscheid maken tussen bijvoorbeeld de doelstellingen van een reclamespot en van een nieuwsbericht dat erna komt. Kinderen beschikken vaak niet over de kennisstructuren om reclame te evalueren op haar informatiewaarde. Voor mij is het belangrijk

om uit te zoeken hoe reclamewijs kinderen en jongeren vandaag zijn. Moeten we hier extra initiatieven nemen? Daarom heb ik gevraagd om dat onderzoek uit te voeren. Ik heb de resultaten nog niet gekregen. Wij zullen ze hier zeker bespreken, en dan kunnen wij nagaan of er bijkomende initiatieven nodig zijn, zeker ten aanzien van kinderen en jongeren.

De VRM is momenteel reeds bevoegd voor bepaalde inhoudelijke aspecten inzake commerciële communicatie op radio en tv. De VRM kan hierover een uitspraak doen op basis van een klacht, maar kan niet zelf – ambtshalve – een initiatief nemen. Omdat er nog geen klacht is ingediend, heeft de VRM dus nog geen uitspraak gedaan. De bevoegdheid van de VRM is in zekere zin complementair aan die van de JEP. Hij is bevoegd voor het toezicht op de commerciële communicatie via de omroeporganisaties, terwijl de beslissingen van de JEP betrekking hebben op de adverteerders zelf. Omdat hierover in het verleden nauwelijks tot geen klachten over werden gemeld, lijkt een aanpassing van het kader niet nodig of wenselijk. Ik ben eventueel bereid om daarover het debat te voeren of om in te gaan op suggesties vanwege de commissie.

Wat de federale reclameraad betreft, is het zo dat radio en televisie al jaren een gemeenschapsbevoegdheid zijn. Sinds de derde staatshervorming van eind jaren 80 ressorteert ook de handelspubliciteit op radio en televisie onder de bevoegdheid van de gemeenschappen. De VRM is momenteel reeds bevoegd voor bepaalde inhoudelijke aspecten van commerciële communicatie. Ik zal de Vlaamse bevoegdheid inzake de radio- en televisieomroep blijven bewaken. Het lijkt mij voorbarig om nu al iets te zeggen over het hoe en het wat van een eventuele regionale of federale reclameraad. Een federale reclameraad staat niet in het federaal regeerakkoord en de oprichting van zo'n raad staat ook niet in de steigers, heb ik begrepen.

**De heer Wilfried Vandaele:** Ik dank u voor het antwoord. Ik begrijp dat u van oordeel bent dat de voorhanden zijnde instrumenten op federaal en Vlaams niveau volstaan en dat u geen behoefte hebt aan een verfijning van het toezicht op reclame door de VRM of aan een decretaal initiatief. Ik noteer dat. Ik dring er wel op aan om alert te blijven en indien er stemmen zouden opgaan om de federale overheid meer greep te geven op de reclame op de media, erop toe te zien dat ons geen Vlaamse bevoegdheden uit handen glippen.

**Minister Ingrid Lieten:** Nog even dit: er is over het SARC-advies van gedachten gewisseld. Blijkbaar vinden de SARC-mensen dat de zelfregulering door de JEP van groot belang is en dat de werking wordt gesteund. Ik deel die mening. Er is zelfs een tendens van mensen die zich afvragen of de JEP niet de taak van de VRM moet overnemen om controle uit te oefenen op de inhoud van de audiovisuele commerciële communicatie op radio en tv. Toch zijn er leden van de SARC die dat standpunt niet delen en willen dat de formele bevoegdheid bij de VRM blijft.

**De heer Veli Yüksel:** Wij kunnen die informatie weer oppikken bij de bespreking van het ontwerp van decreet.

**De voorzitter:** Het incident is gesloten.

■

**Vraag om uitleg van de heer Jurgen Verstrepen tot mevrouw Ingrid Lieten, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Innovatie, Overheidsinvesteringen, Media en Armoedebestrijding, over de klacht en het onderzoek naar aanleiding van de vlieg stunt in het programma Tomtesterom - 1115 (2011-2012)**

**Vraag om uitleg van de heer Bart Caron tot mevrouw Ingrid Lieten, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Innovatie, Overheidsinvesteringen, Media en Armoedebestrijding, over een vlieg stunt in het kader van een programma op de openbare omroep - 1144 (2011-2012)**

**Vraag om uitleg van de heer Wim Wienen tot mevrouw Ingrid Lieten, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Innovatie, Overheidsinvesteringen, Media en Armoedebestrijding, over de stunt van een programmamaker met een lijnvliegtuig voor een programma op de openbare omroep - 1150 (2011-2012)**

**De voorzitter:** De heer Verstrepen heeft het woord.

**De heer Jurgen Verstrepen:** Voorzitter, minister, collega's, het is natuurlijk een jongensdroom – en misschien ook van heel wat meisjes – om met een Boeing te vliegen. Sta mij toe erg duidelijk te zijn: ik wil mij niet bemoeien met de inhoud van tv-programma's. Ik ben geen programmadirecteur van de openbare omroep. Dat staat hier niet ter discussie.

Mijn vraag is ingegeven door tegenstrijdige berichten en een lawine van verklaringen die veel vragen maar weinig antwoorden oproepen. Het is ook een moeilijk onderwerp, want wij hebben het programma niet gezien en weten dus niet goed hoe de vork aan de steel zit. Vandaar mijn vragen over deze stunt van de openbare omroep. Ik heb geen probleem met stunts, maar kijk kritisch toe wanneer dat gebeurt via de openbare omroep, die dat doet met overheidsgeld. Die openbare omroep is volgens een aantal mensen nog altijd een baken van normen en waarden die door de Vlaamse Regering worden uitgezet. Ik krijg toch een beetje gevoel dat hier een commercieel opbod gaande is.

Dit zijn de feiten. De heer Tom Waes, een begenadigd tv-maker, kwam in contact met een piloot van Jetairfly. Die zei de heer Waes dat vliegen voor een programma wel eens leuk zou kunnen zijn. De heer Waes volgde dan een opleiding van veertig uur, gespreid over zes weken. Een aspirant-piloot moet altijd een twee jaar durende basisopleiding volgen, plus een bijkomende cursus van zes maanden. Tom Waes leerde blijkbaar sturen, landen en het onder controle houden van de snelheid, de richting en de hoogte van het toestel. Hij deed dus een beetje wat de Al Qaida-terroristen deden. De instructeur van de heer Waes benadrukte dat de vlucht conform de Belgische wetgeving is uitgevoerd en dat zowel Bussels Airport als de luchthaven van Oostende op de hoogte waren en een schriftelijke toestemming hadden gegeven.

De tv-ploeg ontdekte een lacune in de wetgeving. Tot voor kort schreef de wet voor dat leerling-piloten onder begeleiding van een instructeur in principe met elk tweemotorig vliegtuig mogen vliegen. Dat blijkt niet zo te zijn. Daar zie je weer die tegenstrijdigheid: eerst moet men wel een test afleggen in een gekeurde vliegtuigsimulator.

Dan komen er andere berichtgevingen. Blijkbaar was de luchthaven van Oostende niet op de hoogte van de stunt. Wat is er misgegaan? Heeft men laten weten dat de vlucht plaatsvond zonder Tom Waes of 'Tomtesterom' te vernoemen? Waarom? Was men bang dat er geen toestemming zou worden gegeven voor de stunt? Als dat het gevoel was, zit je daar natuurlijk weer met de voorbeeldfunctie van de openbare omroep. Ga je daarin verder? Ik kan nog een aantal andere stunts bedenken, die ook risico's inhouden, waarbij een openbare omroep toch wat bedachtzamer zou moeten zijn.

De uitdaging om in Oostende zes keer een ‘touch-and-go’ uit te voeren – met een vliegtuig de grond raken en opstijgen – wordt door luchthavenkenners levensgevaarlijk en onverantwoord genoemd.

De vzw Werkgroep Impact Luchthaven Oostende op Omgeving (WILOO), die opkomt voor de belangen van omwonenden van de Oostendse luchthaven, heeft een klacht ingediend tegen de vlieg stunt en is van oordeel dat je boven een dichtbevolkt gebied beter geen stuntopleiding moet doen met een Boeing 737. De vzw WILOO begrijpt ook niet dat de VRT daaraan zou hebben meegewerkt: zij vindt het onbegrijpelijk dat de VRT “als publieke omroep dit soort gedrag aanmoedigt en voor goedkoop eigen gewin gebruikt”.

Staatssecretaris voor Mobiliteit Wathélet wilde zich ook even profileren. Hij was niet opgezet met de stunt van Tom Waes. Hij wil dit niet zonder gevolgen laten. Zijn administratie had de stunt afgeraden, na heel laat te zijn gewaarschuwd. Blijkbaar was iedereen gewaarschuwd, maar telkens te laat. Niemand wist van iets.

Tot zover de situatieschets van het geheel: gedroomde reclame om het programma in de markt te zetten in een nieuw seizoen. Maar ik heb nog andere bedenkingen.

Dit lijkt op een zeer grote commerciële stunt. Er was niet alleen reclame in de kranten maar ook online. Ik heb een berekening gemaakt van de waarde van deze televisiestunt. Bij andere openbare omroepen wordt er wat omzichtiger omgegaan met reclame en ‘product placement’. U weet dat dit, wat betreft de openbare omroep, een zeer heikel punt is in deze commissie. De commerciële neerslag van de vermelding – het ging niet zomaar over een Boeing maar hoofdzakelijk over Jetairfly – komt op dit ogenblik, enkel alleen qua printwaarde, op 970.203 euro reclamewaarde voor Jetairfly of voor Jetair in het algemeen. Daarin zijn een aantal promoties en berichtgevingen nog niet verrekend, en ik heb het ook niet over de trailer op televisie, waarin iedereen telkens zeer duidelijk het voorwerp herkent – het is moeilijk om het uit beeld te houden, want het is een vliegtuig. Een vliegtuig ‘cache’ je niet zomaar. Op de buitenlandse zenders worden de logo’s wel ‘gecacht’. Maar ik kan er nog niet over oordelen wat het zal zijn in het programma.

Waar zit nu de grootste waarde van die hele aankondiging met de Jetairfly-Boeing 737 van het programma ‘Tomtesterom’ bij de openbare omroep? Je komt uit bij één grote partner: de Corelio-kranten. U zult zeggen dat dit toeval is. Ik vond dat ook heel toevallig. De grootste mediawaarde van dit hele verhaal zit bij de grootste partner van de openbare omroep. Ik vraag me dan af wie met wie heeft gepraat, welke commerciële belangen hier naar boven komen.

Op welke manier zal de Jetairfly-Boeing in beeld worden gebracht in ‘Tomtesterom’? Ik weet het niet. ‘Product placement’ moet worden aangeduid. U weet dat de Vlaamse Regulator voor de Media (VRM) daar o zo streng op is. Als er in een kookprogramma van de commerciële omroep een roompotje te lang in beeld staat, krijgt die een boete. Ik houd mijn hart al vast als ik denk aan de boete die de omroep zou kunnen krijgen als, bij wijze van spreken, 10 minuten lang Jetairfly door het beeld vliegt, van boven naar onder en van links naar rechts, zonder de vermelding van ‘product placement’. We zijn bezorgd. We vinden dat de VRT een dergelijke boete niet kan betalen in deze tijden van besparingen.

Minister, ik schets u het kader waarin ik mijn vragen stel. Inhoudelijk, tv-matig gezien, vind ik het goed gevonden. Wie zou dit niet doen? Anderzijds zit je hier met een openbare omroep. Ik kan mij niet van de indruk ontdoen dat, door de combinatie van print, beeld en Jetairfly, er hier misschien een heel interessante commerciële deal is gemaakt. Minister, wat vindt u van dergelijke stunts die worden uitgevoerd in het kader van een VRT-programma? De VRT heeft toch, volgens een aantal mensen, normen en waarden die moeten afwijken van het commerciële? Is het niet aangewezen om, vooraleer de VRT beslist om dergelijke stunts te programmeren, eerst de legaliteit ervan te onderzoeken? Heeft men hier geen voorbeeldfunctie? Als blijkt dat dit gevaarlijk is, gaat de openbare omroep er dan mee verder?

Kunt u meedelen of er een commerciële overeenkomst werd opgesteld bij deze stunt? Dat vond ik nog mijn belangrijkste vraag.

**De voorzitter:** De heer Caron heeft het woord.

**De heer Bart Caron:** Die stunt met de Boeing 737 moest de kers op de taart worden van het nieuwe seizoen van 'Tomtesterom': van Brussel naar Oostende vliegen en daar wat manoeuvres doen, de zogenaamde 'touch-and-go'. Ik beperk mijn vraag tot de media-aspecten. Het gaat hier niet over het ecologische aspect. Daar kun je ook veel over vertellen. Het gaat hier ook niet over de veiligheid. Dat is niet de bevoegdheid van deze commissie. Maar daar is ook veel over te zeggen.

Een televisiemaker die in no time een extreme vaardigheid aanleert om het testosteron door zijn aderen te voelen stromen en zichzelf te bewijzen als een echte man: er zijn mensen die daar behoefte aan hebben. Veel mensen herkennen zich daar blijkbaar in. Daar wordt dan leuke televisie over gemaakt. Minister, ik heb er niet de minste last van als hij zichzelf pijnigt. Als hij dagenlang door de woestijn loopt: I don't care. Als hij van een schans wil springen, al dan niet met ski's aangebonden: hij doet maar wat hij wil. Als hij de bekendste schlagerzanger van Vlaanderen wil worden: ik benijd hem helemaal niet. Ik kan de knop omdraaien, ook als het op Radio 2 is.

Wanneer iemand echter zonder een volwaardige opleiding en gebruik makend van een lacune in de wetgeving – wat inderdaad blijkbaar al omstreden is – aan de stuurknuppel van een groot passagiersvliegtuig gaat zitten, dan brengt hij niet alleen zijn eigen hachje in gevaar, maar ook dat van anderen. Ik ga ervan uit dat er in de cockpit wel een ervaren piloot zat, dat er kon worden ingegrepen, maar we mogen ons toch de vraag stellen of dat allemaal wel nodig is voor een simpel programma op onze openbare omroep. Ik wijs erop dat de mensen die in de buurt van de luchthaven van Oostende wonen, het al langer beu zijn gammele toestellen over hun huizen te zien vliegen. Meestal gaat het over Russische lawaaierige transportvliegtuigen. Nu is er ook nog eens sprake van gammele stuntpiloten die met moderne Boeings over hun huizen vliegen. Opnieuw is dat alleszins niet de meest veilige situatie. Die verontwaardiging is dus te begrijpen.

Zelfs ervaren gezagvoerders kunnen al eens een uitschuiver maken. Dat hoeft zelfs niet eens met een vliegtuig te zijn. Ik ken kapiteins die met hun schip dicht bij de kust varen, om eens naar de burens te kunnen zwaaïen. We zien wat er komt van dergelijke spelereien waarnaar veel mensen willen kijken. Het levert mooie televisie op. Zelfs met de Costa Concordia was dat het geval. Minister, de fundamentele vraag is echter of een dergelijke vorm van sensationele en spectaculaire tv eigenlijk wel thuishoort op onze openbare omroep. We herinneren ons de Schalkse Ruiters, die ook ooit eens zijn binnengedrongen in de cockpit van een vliegtuig. Ze zijn er echter niet mee gaan vliegen. De jongens van Basta gaan ook wel eens ver met hun stunts, maar daar zit ook nog eens wat maatschappijkritiek in. Sorry, maar dit is eigenlijk alleen fun, spektakel, amusement, en dat niet zonder enig gevaar, en het is iets dat misschien ook niet tot voorbeeld strekt. Voor mij mag iemand eens buiten de lijntjes kleuren, maar de vraag rijst of met dergelijke stunts geen mensen in gevaar worden gebracht. De vraag rijst of men er niet over gaat.

Minister, was er voorafgaand overleg tussen de VRT en deMENSEN, het productiehuis dat dit programma maakt, over de invulling van het nieuwe seizoen van Tomtesterom? Mijn tweede vraag is een principiële vraag: in welke mate is de VRT vragende partij voor dit soort spectaculaire televisie? Wat is haar plaats op dat vlak? Ik heb sterk de indruk dat het hier eigenlijk gaat over een soort concurrentiestrijd met de VT4's en de vtm's van deze wereld. Eigenlijk had dit programma perfect gekund op VT4 of vtm. Dat is de kern van de zaak. Is het nuttig dat de VRT meedoet aan dit kijkcijferopbod met de twee commerciële zenders, en dat met belastinggeld doet? Dat is een morele kwestie die er ook nog eens bij hoort: men overtreedt de wet, schept gevaar, stelt daden die niet tot voorbeeld strekken, en dat dan nog eens met belastinggeld. Komt er naar aanleiding van deze discussie over die vlieg stunt nieuw

overleg met deMENSEN, met de productiehuisen, over de vraag waar die grenzen nu liggen? Welke grenzen hanteert de VRT zelf in dergelijke gevallen? Of hanteert ze geen grenzen? Er zijn een aantal deontologische codes voor programmamakers. Waar liggen de grenzen, op basis van die wettelijke en morele documenten?

**De voorzitter:** De heer Wienen heeft het woord.

**De heer Wim Wienen:** Voorzitter, als het haar uitkomt, gaat de VRT altijd prat op de voorbeeldfunctie die ze heeft voor de samenleving, op de ethische normen die ze enorm hanteert en waarop ze heel trots is, op allerhande gebied. Dat verdwijnt echter allemaal als sneeuw voor de zon wanneer ze een mediastunt organiseert om een nieuw programma of een nieuwe reeks van een bestaand programma in de etalage te zetten. Ik stel vast dat het dat is wat er is gebeurd. Door dit voorval, dat de leden al hebben toegelicht, moest de nieuwe reeks van Tomtesterom in de kijker worden geplaatst, en dan tellen ethische normen niet meer voor de VRT.

De heer Caron heeft er zeer summier naar verwezen: de VRT gaat ook prat op duurzaamheid en milieunormen en dergelijke meer, maar in het kader van een ontspanningsprogramma op deze omroep kan ze er wel eventjes een paar ton kerosine doorjagen en ook nog wat kilo's fijn stof op de mensen loslaten, enkel maar om een beeldje te maken van een programmamaker die even opstijgt vanuit Zaventem, dan zes keer een touch-and-go maakt en vervolgens terugvliegt.

Ook de veiligheid is dan minder waard. Men maakt zich nu sterk dat de veiligheid, ook van de omwonenden, gegarandeerd was, met copiloten, extra piloten en al wat men wil. Ik vraag me echter af waarom onze openbare omroep, die trouwens zeer sterk is, met dit soort stunts nog altijd op zoek gaat naar de grenzen van het legale en de grenzen aftast van wat kan en niet kan. Daar heb ik problemen mee. Een openbare omroep moet inderdaad het voorbeeld geven en moet zich daar dan ook te allen tijde aan houden. Dit soort programma's zijn misschien goede televisie. De mensen vinden dat heel waarschijnlijk of zelfs zeker leuk, maar ik vrees dat dit niet ethisch verantwoord is. Ik vind zelfs dat het absoluut niet ethisch verantwoord is.

We weten allemaal dat het lek dat er zagezegd is gekomen naar aanleiding van deze stunt, natuurlijk een soort georganiseerd lek was, waardoor die nieuwe reeks heel wat reclame heeft gekregen. We kunnen er dus zeker van zijn dat het heel hoge kijkcijfers zal halen, gelet op de promotie die er is gevoerd, onder meer in de Coreliokranten, maar ook in het nieuwsbulletin van de VRT. Tom Waes was naar aanleiding van die stunt ook te gast in De Laatste Show. Meer reclame voor een programma kan men dus eigenlijk niet maken. Ik vind dat niet stroken met de filosofie van een openbare omroep, met de openbare opdracht ervan. Dit is een zeer moeilijke discussie. Dit biedt weinig meerwaarde voor wat een openbare omroep moet zijn. Ik vind dat de VRT op dit moment meer tijd zou moeten besteden aan die drie kerntaken. In plaats daarvan keurt ze dit soort stunts goed. Ik vraag me af of de VRT goed op de hoogte was van de impact van een dergelijke stunt.

Minister, wat is uw standpunt over dit voorval? Dergelijke stunts hebben als enige nut het zo goed mogelijk aankondigen van een programma. In welke mate vallen ze te rijmen met die voorbeeldfunctie van de VRT? Dit was een commercieel opbod, om zo hoog mogelijke kijkcijfers te behalen met het programma, dat nog moet worden uitgezonden. Hebt u contact gehad met de VRT hierover? Wat was daar dan het resultaat van?

**De voorzitter:** De heer Tommelein heeft het woord.

**De heer Bart Tommelein:** Tot u spreekt een omwonende van de luchthaven van Oostende. Daarom wil ik me aansluiten bij de vraagstellers. De leden zullen vaststellen dat ik zelf geen vraag heb gesteld. Mijnheer Verstrepen, u hebt meteen al verwezen naar een vzw, die u zeer na aan het hart moet liggen. Die vzw is tegen alles, tegen elk vliegtuig. Zij willen alles weg uit Oostende. Ze willen er zelfs geen luchthaven. Had de heer Caron dat aangehaald, dan zou

ik dat nog hebben kunnen begrijpen, maar u moet heel goed weten dat die mensen tegen elke uitbreiding en zelfs tegen elk gebruik van die luchthaven zijn.

**De heer Jurgen Verstrepen:** Mijnheer Tommelein, ik blijf alleen bij de feiten.

**De heer Bart Tommelein:** Mijnheer Caron, die gammele bakken, dat was in de jaren 90. Toen zogen Iljoesjins en Antonovs inderdaad de pannen van het dak, maar men kan moeilijk beweren dat er nu nog grote problemen zijn op de luchthaven. Maar goed, ter zake.

Minister, dat de VRT zich commercieel opstelt, is niet nieuw. Als we alleen al maar kijken naar de genomineerden voor de prijzen die straks zullen worden uitgereikt, dan kunnen we alleen maar vaststellen dat de openbare omroep zeer dominant is in ons mediabestel. Sommige commerciële omroepen krijgen zelfs geen enkele nominatie. Het leeuwendeel gaat naar de VRT. De openbare omroep verplettert zelfs de commerciële omroepen.

Voor mij is het belangrijkste dat ik verneem, op basis van de uitspraken van de luchthavendirecteur, dat de luchthaven van Oostende zelfs niet eens op de hoogte was van die stunt. Voor mij is het niet nieuw dat de VRT dergelijke stunts doet, dat ze hoge kijkcijfers wil halen, dat ze de mensen wil plezieren, dat ze commerciële deals sluit, maar als men zoiets doet, dan licht men daar toch de luchthavenautoriteiten over in. De directeur zegt dat leerling-piloten oefenvluchten houden in en rond de luchthaven van Oostende. Het gaat dan zelfs over zogenaamde touch-and-go-oefeningen, maar dan is de luchthavendirectie daar wel van op de hoogte. Dat is dus niet gebeurd, en dat begrijp ik helemaal niet. Hoe is het in godsnaam mogelijk dat een openbare omroep of een productiehuis dat produceert voor de openbare omroep, denkt boven elk reglement verheven te zijn?

Misschien zal straks blijken dat dit alles opgezet spel was, maar ondertussen hebben het programma en de openbare omroep en alles wat errond hangt, toch mooi alle publiciteit gehad. Collega's, we weten natuurlijk niet wat er komt, maar het zou perfect kunnen zijn dat we straks de boodschap krijgen dat er helemaal niets aan de hand was en dat het allemaal opgezet spel was. Ik vermoed dat. Die luchthaven is immers ook een overheidsbedrijf, op dit moment dan toch. Morgen of overmorgen krijgen we daar meer uitleg over van minister Crevits.

Meestal gebeuren oefenvluchten met kleine vliegtuigjes. Ditmaal koos men echter voor een Boeing 737. Mijnheer Caron, het verbaast me dat u daar niet op bent ingegaan. Zo'n vliegtuig is uiteraard vele malen duurder, maar dat bevestigt misschien de thesis van de heer Verstrepen. Maar goed, het gaat over een Oostends bedrijf, dus ik moet ook ...

Niet alleen is het duurder qua aankoop, maar vooral ook qua verbruik. Als er sprake is van een commerciële deal, wie heeft dat betaald? Op welke manier is dat betaald? Het is enorm duur om dat te laten opstijgen en te laten landen, laat staan om dat meermaals te doen, voor de lol. Zelfs de heer Wienen ontpopt zich als een groene jongen. We voeren hier discussies over ecologische voetafdrukken. We vinden het een schande dat ministers met vliegtuigen naar bepaalde conferenties gaan. De openbare omroep vindt echter dat dit allemaal kan, dat men voor de lol met een Boeing 737 een paar maal heen en weer kan vliegen. Minister, dat kan tellen qua voorbeeldfunctie. Tenzij het allemaal opgezet spel is, maar dat zal blijken. Misschien blijkt het uit uw antwoord, of het blijkt straks, uit de reportage die we op televisie zullen zien.

**De voorzitter:** De heer Yüksel heeft het woord.

**De heer Veli Yüksel:** Voorzitter, minister, geachte leden, dit is natuurlijk een delicate materie. Men kan deze vraag niet beantwoorden met ja of neen. Ik ben toch wel enigszins verbaasd door de vragen van de heer Verstrepen, die zelf niet verlegen zit om een stunt. Een stunt is een stunt. Hij zegt zelf ook dat dit moet kunnen, maar wat kan er dan niet? Hij heeft zelf berekend wat de publiciteitswaarde is van deze stunt, namelijk 970.000 euro, en dat alleen qua printmedia. Ik wil wel eens weten hoe hij aan die cijfers komt. Hij koppelt daar de

vraag aan of de VRT een deal qua product placement heeft gesloten met Jetair. Waarschijnlijk zullen ze daar bij de VRT zelfs niet eens aan hebben gedacht, denk ik.

Daarover gaat het echter eigenlijk niet. Het gaat hier uiteraard over de voorbeeldfunctie van de VRT. De vraag rijst dan echter wat we willen. Willen we een sterke VRT of willen we een zwakke VRT? Dat is een vraag die men eens eerlijk moet beantwoorden. *(Opmerkingen)*

Dat is de vraag die ik aan u stel. Ik heb daar mijn ideeën over. Ik ben het die deze vraag stel aan u.

**De heer Bart Tommelein:** Voorzitter, de heer Yüksel moet toch geen vragen stellen aan ons. Hij moet vragen stellen aan de minister. Wilt u hem eens tot de orde roepen? Ik ben lid van de oppositie. Als hij wil dat ik minister speel, goed dan. Geen probleem.

**De voorzitter:** Mijnheer Tommelein, ik zal niet zeggen hoeveel keer u zich van die techniek hebt bediend. *(Gelach)*

**De heer Veli Yüksel:** Over één zaak werd hier niet gesproken, namelijk over de verantwoordelijkheid van het commercieel bedrijf Jetair. Dat is volgens mij de kernzaak. Jetair heeft meegewerkt aan deze stunt. De VRT-programmamakers moeten creatief zijn en kunnen vragen stellen, maar de verantwoordelijkheid van Jetair in dezen is zeer pertinent. Ik weet niet of er passagiers aan boord waren. Ik ga ervan uit dat dit niet het geval was. Als dat wel het geval was, dan heeft de luchtvaartmaatschappij in dit geval de veiligheidsregels met de voeten getreden. Dat is zeer pertinent. Dat moet zeker worden bekeken in heel de discussie.

De luchthaven van Oostende, ook een overheidsinstelling, was niet op de hoogte van dit incident. Dat gaat echt wel te ver. De VRT kan uiteraard een stunt voorbereiden. Ze kan uiteraard graag willen uitpakken met zoiets, maar ze moet toch ook een aantal principiële spelregels respecteren. Dan vind ik het absoluut verkeerd dat de VRT, zonder medeweten van de luchthaven van Oostende, dit soort zaken toelaat. De VRT heeft een andere functie dan de commerciële omroepen. Ze moet het maatschappelijk belang vooropstellen, of dat alleszins hoger inschatten.

Twee zaken zijn dus essentieel in deze kwestie: Jetair is zijn boekje te buiten gegaan en de VRT is ook lichtzinnig omgegaan met deze stunt.

**De voorzitter:** De heer Roegiers heeft het woord.

**De heer Jan Roegiers:** Voorzitter, toen ik twee weken geleden de 'heisa' zag over de stunt van Tom Waes, dacht ik: we weten opnieuw waarover we het moeten hebben in de commissie Media. De collega's worden weinig verrassend. Het was zeer voorspelbaar dat we dit debatje zouden voeren. *(Opmerkingen)*

Het feit dat u reageert, bewijst misschien dat u zich enigszins betrappt voelt met betrekking tot het feit dat u echt niet meer verrassend bent. *(Opmerkingen)*

Ik heb me absoluut niet geërgerd aan alles wat er is gebeurd met betrekking tot dat zogenaamde lek. We zouden zelf op de eerste rij staan om een dergelijk lek te kunnen organiseren, met alle media-aandacht die daarvan het gevolg is. Goed gespeeld dus van Tom Waes en zijn mensen, maar dat is ook niet de essentie.

Wel heb ik me geërgerd aan het feit dat een stunt wordt uitgevoerd met een Boeing 737 op de belachelijke afstand van nauwelijks 100 kilometer tussen Brussel en Oostende. Ik denk dat de oprechte verontwaardiging daarover moet gaan. Een aantal leden hebben dat terecht aangehaald.

Ik hoop dat ik hiermee de fantasiewereld van de collega's niet doorprik, maar ik denk dat iedereen weet dat, als dit al is gebeurd, dat natuurlijk niet is gebeurd met Tom Waes aan de stuurknuppel. Dit is gebeurd met piloten. U weet maar al te goed dat, van alles wat er op televisie komt, niets echt is.

**De voorzitter:** Minister Lieten heeft het woord.

**Minister Ingrid Lieten:** Ik zal proberen echt te zijn in mijn antwoord. Ik heb geprobeerd samen met de VRT de feiten te verzamelen om ze aan jullie mee te delen.

Eerst over de intentie. De VRT zegt niet op zoek te zijn naar sensatie bij het maken van programma's. Van onwettige praktijken of het in gevaar brengen van mensen omwille van een tv-programma is hier zeker geen sprake.

Het productiehuis deMENSEN heeft de bedoeling van het programma en alle stappen om de productie te realiseren op voorhand met de VRT besproken. Het uitgangspunt van het programma Tomtesterom is dat presentator Tom Waes uitdagingen aangaat die op het eerste gezicht onhaalbaar lijken. Die uitdagingen zijn ook in het derde seizoen, dat eraan komt, heel uiteenlopend, van grote fysieke inspanningen tot intellectuele uitdagingen zoals het dirigeren van een orkest.

De uitdaging in aflevering één is te leren vliegen met een Boeing om in het kader van een opleidingsproject een touch-and-govlucht te kunnen uitvoeren. Alle reglementen en alle procedures van de luchtvaart werden gerespecteerd. Er is toestemming gevraagd aan alle betrokken autoriteiten voor wie dat nodig was, alvorens de opdracht uit te voeren.

Het Directoraat-generaal Luchtvaart en de commandant van de luchthaven van Oostende waren op de hoogte van het feit dat er een proefvlucht zou worden uitgevoerd, en van het feit dat er beelden van zouden worden gemaakt. Misschien was de commandant niet op de hoogte van het feit dat het de bedoeling was om dat in het programma van Tomtesterom uit te zenden. Hij was wel op de hoogte van het feit dat het om een proefvlucht ging, van de omstandigheden van de proefvlucht en van het feit dat er beelden van werden gemaakt.

Tom Waes volgde, zoals dat is bepaald, een theoretische opleiding, legde er examen over af en kreeg daarna een praktische opleiding in een lesvliegtuig, onder begeleiding van een ervaren piloot-instructeur met meer dan 17.500 vlieguren op de teller. Daarna werd de praktische opleiding voortgezet in een simulator voor grote vliegtuigen. Tom Waes had, volgens de VRT, het noodzakelijke aantal vlucht- en simulatoruren achter de rug om effectief te kunnen doen wat hij onder begeleiding moest doen, een touch-and-go uitvoeren.

Er werd voor het uitvoeren van de touch-and-go geen enkel risico genomen, aldus de VRT. Tom Waes zat inderdaad in de tweede stoel van copiloot. In de eerste stoel zat een gezagvoerder-instructeur. Beiden kunnen dezelfde handelingen uitvoeren en het is ook gebruikelijk dat de controle tijdens een vlucht onderling wordt gewisseld. Dat gebeurt in een fractie van een seconde. In de cockpit zat nog een tweede instructeur en in de cabine nog een ervaren commandant-piloot. Er waren dus drie back-ups.

De vlucht van Tom Waes werd als normale opleidingsvlucht aangevraagd bij de Oostendse luchthaven. De programmamakers hadden ook gemeld dat er beelden zouden worden gemaakt. Met die twee informatie, proefvlucht en beelden, kan men natuurlijk nog verrast zijn dat het om een programma als Tomtesterom gaat. Dit is geen uitzonderlijke proefvlucht, want er vinden dagelijks trainingsvluchten plaats op de luchthaven van Oostende in dezelfde omstandigheden.

Dit zijn de feiten die de basis vormen. Nu de beoordeling. De VRT beslist autonoom over haar programma-aanbod. Als minister van Media wil ik hierin niet tussenbeide komen. Uiteraard moet de VRT zich, net als andere omroepen, houden aan de bepalingen van het Mediadecreet en de algemene wetgeving op consumentenbescherming.

De VRT heeft me bevestigd dat alle reglementen en procedures van de luchtvaart werden gerespecteerd. De VRT heeft ook bevestigd dat er, zoals voor elk programma, een voorafgaand inhoudelijk en productioneel overleg was met het betrokken productiehuis deMENSEN. Het productiehuis heeft op voorhand de bedoeling van het programma en alle stappen om de productie te realiseren, met de VRT besproken. Alle reglementen werden

gerespecteerd. De VRT zegt constant in contact te staan met de productiehuisen die voor de omroep programma's produceren. Die onderwerpen worden op voorhand uitgewisseld tussen de programmamakers en het net dat de uitzending zal doen.

Er werd gebruikgemaakt van productplaatsing in natura, in lijn met het Mediadecreet. Zoals het Mediadecreet bepaalt, zal het PP-logo te zien zijn aan het begin en einde van het programma.

De programmering behoort tot de operationele autonomie van de VRT. Ik zal me daar niet mee bemoeien. Naar aanleiding van deze vragen om uitleg en de contacten met de VRT om hierover informatie te verzamelen, hebben we aangegeven dat de nodige omzichtigheid in dit soort acties geboden is voor de VRT, in algemene termen. Voor de rest moet iedereen er het zijne van denken.

**De voorzitter:** De heer Verstrepen heeft het woord.

**De heer Jurgen Verstrepen:** Minister, uw partijgenoot zegt dat we hem niet verrassen. U verrast ons ook niet, want u geeft geen antwoord. Mijnheer Roegiers, u bent hier nieuw, maar in de commissie Media is het de gewoonte dat we vragen stellen over media, en dat nemen we ter harte. Maar als u het leuker vindt, zullen we binnenkort ook wat stunts.

De VRT is eindverantwoordelijke in deze zaak. Ik heb hier stemmen gehoord die zeggen dat dat het reisagentschap is of de luchtvaartmaatschappij. Als dat zo is, moet die vraag worden gesteld op het federale niveau, maar de eindverantwoordelijke in deze zaak is de VRT. Dat zegt u ook, minister, in uw kort antwoordje. De VRT is de opdrachtgever. We hebben hier al heroïsche discussies gevoerd over programma's die de grenzen van de legaliteit opzochten bij de openbare omroep, met groot drama en theater. Ik weet niet hoe ver je nog moet gaan. Dit is voorlopig het grootste object dat je kunt gebruiken om een grens van legaliteit op te zoeken met een aantal risico's.

Minister, ik ben niet overtuigd door uw antwoord. Het is een typisch VRT-antwoord dat zegt: bemoei u niet, wij zijn verantwoordelijk, we weten van niets. Commercieel weten we nog altijd niets, maar ik zie alleen de waanzinnige commerciële waarde van deze stunt. Je moet al een blinde zijn in deze sector om niet te zien dat dit een stunt is. Het is aangehaald door sommige collega's. Dat ding vliegt niet gratis. De bussen reden gratis, maar zo'n Boeing vliegt niet gratis. Dat kost wat.

Je kunt je niet inbeelden dat zelfs een luchtvaartmaatschappij zegt: "Het gaat moeilijk in onze sector, nationaal en internationaal, er is recessie, de mensen gaan minder op reis, de ticketprijzen moeten omhoog, de brandstofprijzen, we hebben het ervoor over om een budget uit te geven en daarmee op tv te komen." Als deze deal van a tot z netjes is georkestreerd om te promoten in de boekjes en hun eigen televisiekanalen, zelfs in het nieuws – blijkbaar is die stunt ook al nieuws geworden –, als heel dat orkest zonder een valse noot speelt tot aan de lancering van het programma, en als blijkt dat daar een waarde tegenover staat, dan kan ik me niet inbeelden dat de immer zo commercieel ingestelde VRT nu niet commercieel bezig is.

Kijk de verslagen van deze commissie na. De commerciële dunne lijntjes waar men continu over loopt: daar gaan de meeste discussies over in deze commissie Media. En nu hebben we een stunt van jewelste, met een megacommerciële waarde, en er wordt doodleuk geantwoord dat we ons niet moeten moeien, en dat ze tv maken en dat er geen commercieel opbod achter zit.

Als alle toestemmingen er zijn, minister, dan ga ik ervan uit dat die briefwisseling mogelijk ter inzage ligt. Dat is geen staatsgeheim. Ik stel u de vraag. U zegt, men is daarvan op de hoogte. Wel, ik citeer u de directeur van de luchthaven van Oostende: "Ik was even verrast als iedereen toen ik het bericht las in de krant." Ofwel weet de directeur van de luchthaven van Oostende niet wat er gebeurt, ofwel hebben ze gecommuniceerd met iemand van het zevende knoops gat die het niet doorgeeft aan zijn baas. Maar iemand liegt in dit verhaal. Ik

weet niet wie. Ik kan daar niet over oordelen. Ik zie iets wat op papier staat. De directeur zegt dat hij verrast is, dat hij het niet wist.

Minister, u communiceert dat de VRT zegt dat iedereen op de hoogte was. Wie was er op de hoogte? De poetsvrouw van de onthaalhal van de luchthaven van Oostende? Misschien moet u dat eens vragen. De heer Tommelein kan daar misschien wat meer over zeggen of vragen, aangezien hij in die regio woont. Ik verwacht dat de briefwisseling die voorhanden is, volledig in orde is en zonder problemen ter inzage ligt. Ik vermoed zelfs dat er geen commerciële deals zijn.

Wie er vliegt, interesseert me niet. Ik wil weten wie wie gebruikt.

Minister, uw antwoord duwt me nog meer in die richting. Ik zal proberen de laatste steen in dit verhaal om te draaien. Ik wil weten welke commerciële deal hierachter zit. Dat is het enige dat me interesseert. Voor de rest is dat geweldige televisie. Maar iemand heeft hier een mooie deal opgezet. Ik zeg niet dat het de presentator is of de maker van het programma, maar als de VRT op de hoogte was – wat u ook zegt – van wat men ging doen, en per toeval lanceert de Corelio-groep dit verhaal als eerste met een georkestreerd lek – dat is niet zo moeilijk, zo gaat dat, het wordt ingepast in vrije perswaarde –, dan hangt het ervan af welke krant dat als eerste oppikt. En dat is weer dezelfde groep. Dan moet u mij overtuigen dat dit geen commercieel opgezet spel was.

**De voorzitter:** De heer Caron heeft het woord.

**De heer Bart Caron:** De informatie over de back-up in de cockpit en de opleiding relateert een en ander van deze stunt. Ik zeg niet dat Tom Waes door de mand valt, dat is ook niet waar. Ofwel is die opleiding zo gemakkelijk toegankelijk dat je op zo korte termijn dit soort oefenvluchten kunt doen – dat zou kunnen, ik weet dat niet. U zegt dat alle regels gevolgd zijn. Wel, ik heb geen reden om daaraan te twijfelen, maar ik weet niet of dat het vertrouwen in de luchtvaart verhoogt. Dat is nog een andere kwestie.

Het zou kunnen dat dit allemaal in orde is. Maar deze simulaties kosten fortuinen, deze opleidingen zijn peperduur. Ik wil niet praten over het commerciële aspect. Een morele, ethische grens op welk soort stunts, en hoeveel die kosten, wordt bijna bereikt. Als de back-up en de opleiding zijn zoals u zei, dan is dat een fantastische stunt, maar ik durf dit te bestempelen als bedrieglijke communicatie vanuit de VRT. Het is niet zo straf als het allemaal is voorgesteld. Er wordt op een richel gespeeld. Men loopt op de rand van wat wel en niet mag, en dan zal men daar veel media-aandacht voor krijgen.

Ofwel is het niet zo erg, en is het allemaal mooi ingedekt en geregeld. Dan is het een fantastische stunt, maar ik noem het bedrieglijke communicatie omdat het niet kan dat men zo omgaat met het vliegwezen, en met de kosten en ecologische aspecten ervan. We proberen met veel mensen om korte vluchten van grote vliegtuigen te verbieden, omdat het te gek is van Luik naar Oostende te vliegen en daar vier passagiers op te pikken die naar Granada willen gaan. Daarvoor laten we mensen de trein nemen naar Luik.

Er mogen leervluchten zijn, als het een professionele finaliteit heeft en nodig is voor de samenleving. Dan kan ik volgen. Maar als het alleen gaat om de fun op televisie van de openbare omroep, dan is dat een vorm van ondraaglijke lichtheid. Dat stoort mij. Ik gebruik morele categorieën. Als je een orkest wil dirigeren, en zo mensen inzicht geeft in hoe dat functioneert en waar het op aankomt, dan combineer je een educatief aspect met plezier. Op zich is dat aangenaam om te doen.

Er zijn zoveel kwalijke aspecten van de ecologische ernst van het vliegen. Ik denk dat Oostende blij is dat het een paar vliegtuigen heeft op een dag. Veel luchtverkeer is er niet. Als ze niet zouden weten wat daar aan de hand is, dan begrijp ik er niets van. Ik kom wekelijks enkele keren in Oostende en regelmatig in die buurt.

Wettelijk zal dit wel in orde zijn en ingedekt zijn, maar er blijft een sfeer van ondraaglijke lichtheid hangen. En er zijn ook morele principes inzake kosten en ecologie die worden overschreden. Ik wil geloven dat de VRT zegt niet naar sensatie op zoek te zijn, maar ik begrijp ook dat er een drive is voor de kijkcijfers, de drive van het succes, van de zichtbaarheid voor de makers en de producers. Dat werkt bij iedereen, maar nu en dan moet men stilstaan en zich daar vragen bij stellen.

**De voorzitter:** De heer Wienen heeft het woord.

**De heer Wim Wienen:** De theorie van de heer Tommelein vind ik behoorlijk interessant. Misschien heeft Tom Waes niet zelf gevlogen. Minister, heeft Tom Waes zelf gevlogen? U weet dat u geen informatie aan het parlement mag achterhouden.

De VRT zegt natuurlijk dat het niet aan de minister, de commissie Media of het parlement is om de inhoud te bepalen. Dat doet de VRT zelf en dat is maar goed ook. Daar staan we allemaal achter, maar dat geeft hun geen vrijbrief om te doen wat ze willen. Het is geen systeem van vrijheid blijheid, waarin alles kan en alles mag. Er zijn toch wat ethische normen overtreden en we moeten wat ethische bedenkingen hebben bij het maken van zo'n programma in opdracht van de VRT.

We hebben het gehad over de milieuvervuiling die zo iets met zich meebrengt en de eventuele risico's voor de inzittenden in het vliegtuig, maar ook voor de bewoners onder de lijn Zaventem-Oostende, en de lawaaihinder voor de Oostendenaars. Een touch-and-go impliceert dalen met de remmotoren op, even de grond aanraken en dan weer alles opengooien om opnieuw hoogte te nemen. Als dat werkelijk zes keer is gebeurd, is dat geen aangename namiddag geweest voor de buurtbewoners.

Buiten de ethische bedenkingen bij het programma, heb ik ook een bedenking bij het feit dat de VRT botweg antwoordt dat men niet op zoek is naar sensatie. Ik kan tal van voorbeelden opzoeken waar men sensatie wil om het programma meer te profileren. Daar zijn kleine voorbeelden van, zoals Peeters & Pichal, die een uitzending hadden over sluikstorten, en een huisvuilzak openden en de identiteit van de storter vinden, maar gelukkig beseften dat zulke zaken overtredingen van de wet zijn, want ze waren van plan om die naam in de ether te gooien. Dat zijn kleine manieren om sensatie te zoeken, maar dit is een grotere manier.

Dit zal een heel dure aflevering geweest zijn. Er zijn de kosten van het vliegtuig, de kerosine voor de heen-en-weervlucht naar Oostende, de hele crew die wordt opgetrommeld. Als Tom Waes niet zelf heeft gevlogen, of zelfs als hij zelf heeft gevlogen, moet er toch wat back-up zijn. Er zijn dus de piloten, en de vliegopleiding van de heer Waes. Als je dat allemaal optelt, krijg je een bijna onbetaalbaar programma, toch onbetaalbaar voor een omroep die besparingen moet doorvoeren en geen financieel rooskleurige toekomst heeft op dit moment. Dan kom je tot de product placement in natura. Maar hoeveel is dat? Heeft Tom Waes al die opleidingen in natura en gratis gekregen van de reispromotor? Hoe is dat gegaan? Dat zijn interessante vragen waar we nu geen antwoord op zullen krijgen, want dat is nog altijd een bedrijfsgeheim. Als er een jaartje is gepasseerd, kunnen we nog altijd een keer langs het Rekenhof passeren om uit te zoeken wat en hoe het is gebeurd, en dat doen we in de goede en wenselijke traditie van Carl Decaluwe.

**De voorzitter:** De heer Tommelein heeft het woord.

**De heer Bart Tommelein:** Minister, het antwoord dat u hier van de openbare omroep moet brengen, vind ik flauwtjes. Wat me blijft bezighouden, is dat de Oostendse luchthavendirecteur Gino Vanspauwen in de krant zegt dat hij even verrast was als iedereen toen hij het bericht in de krant las. Ofwel heeft deze hele operatie niet plaatsgevonden, ofwel heeft zij plaatsgevonden zonder dat wij werden ingelicht, en dat zou ik betreuren.

Minister, u zegt dat die luchthavendirecteur daarvan op de hoogte was. Dan kan ik enkel vaststellen dat hij liegt. Maar hij is wel in dienst van de Vlaamse overheid. Minister, hij zegt dat hij het niet wist. U zegt dat hij het wel wist. Een van beiden liegt dus.

**Minister Ingrid Lieten:** Mijnheer Tommelein, ik heb gezegd dat de VRT mij heeft ingelicht dat de commandant op de hoogte was van het feit dat er een proefvlucht ging plaatsvinden en dat die zou worden gefilmd. Ik kan mij goed voorstellen dat die commandant niet op de hoogte was van de aard en de context, en dat het ging over Tom Waes en over het feit dat het een onderdeel zou zijn van een programma. In die zin denk ik niet dat de ene of de andere hoeft te liegen. De informatie die ik u bezorg, moet u de achtergrond geven. Ik kan begrijpen dat de commandant uit de lucht valt als hij achteraf hoort wat de aard en de context waren van de proefvlucht die bij hem was aangemeld. Ik zou niet zo streng zijn als u.

**De heer Bart Tommelein:** Ik wil daarover met u geen discussie voeren. U moet hier zeggen wat zij zeggen tegen u, blijkbaar. Die commandant voegt er nog aan toe: “Wij worden normaal gezien over alles ingelicht.” Dat lijkt mij logisch. Die man is verantwoordelijk voor wat er gebeurt op zijn luchthaven. Bijna vijftien jaar geleden kwamen er tien mensen om bij een luchtvaartshow. Dit is niet zomaar iets wat gebeurt. Dit gaat in het kader van een televisieprogramma. Ik vind het normaal dat een directeur van een luchthaven daarvan op de hoogte zou zijn. Hij zegt letterlijk: “Als pakweg John Travolta hier met zijn privéjet wil landen, wordt dit aan mij gemeld.” Ik vind dat logisch: die directeur moet weten wat er in zijn kot of op zijn tarmac gebeurt. Hij wordt blijkbaar onvoldoende ingelicht. Een ‘proefvluchtje’ blijkt een stunt van de VRT te zijn met een Boeing 737. Minister, ik was niet van plan een vraag te stellen. Het zijn mijn collega’s van buiten Oostende, die geen omwonende zijn van die luchthaven, die deze vraag hebben gesteld. Ik sluit mij enkel aan. Tot mijn grote verbazing kom ik hier tot de vaststelling dat ik in de buurt woon van een luchthaven waarvan de directeur niet weet wat daar gebeurt. Ik zal niet anders kunnen dan minister Crevits in de andere commissie daarover te interpellieren.

**De voorzitter:** De heer Yüksel heeft het woord.

**De heer Veli Yüksel:** Minister, met betrekking tot de ‘product placement’ antwoordde u dat er een deal in natura was. De lessen, de simulaties, de kerosine en de vluchten zelf: ik kan mij niet indenken dat er geen commerciële deal werd afgesproken. Als dat niet het geval is, is dit een Starbucks-bis. In maart 2010 hebben we daarover heel lang gedebatteerd. Toen heeft de VRT zelf te kennen gegeven dat ze daarin te ver is gegaan, dat ze een interne controle op poten zou zetten en dat ze dat zou opvolgen. Ik laat de berekeningen van de heer Verstrepen buiten beschouwing. Maar als ik alles optel, denk ik dat dit niet zomaar in natura kan worden geregeld. U zegt dat er geen commerciële deal werd afgesloten. Dan vind ik het zeer pertinent en zeer jammer dat de VRT opnieuw in de buurt komt van een Starbucks-verhaal.

**De voorzitter:** De heer Verstrepen heeft het woord.

**De heer Jurgen Verstrepen:** Ik merk dat ik niet meer alleen sta met mijn bedenking over de commerciële insteek. Waarom Jetairfly? Minister, u bent vanuit de regering toezichthouder van de VRT. Er zijn in dit land nog luchtvaartmaatschappijen die het moeilijk hebben en die misschien ook op die kar gesprongen zouden zijn. Dit is nu toevallig de maatschappij waarmee de meeste Vlamingen binnenkort op vakantie vertrekken. De timing is ook netjes. Ik wil nog eens benadrukken dat u moet uitzoeken hoe dat nu zit met die commerciële deal. Als u het niet doet, moeten wij het maar doen, met alle middelen die we hebben. Als we deze commissievergadering nog wat langer laten duren, zal iedereen ervan overtuigd raken dat dit niet zomaar toeval is.

Starbucks is inderdaad een van die voorbeelden waarover we hier hebben gediscussieerd, waarbij de openbare omroep heeft toegegeven dat hij het verkeerd heeft beoordeeld. Ik zal een brief schrijven naar de openbare omroep met de vraag hoe hij dit beoordeelt. Hij zal mij natuurlijk met plezier rechtstreeks beantwoorden. Natuurlijk moet ik de uitzending en het

programmafragment afwachten. U weet dat wij niet moeten controleren. Maar als ik denk dat er te veel commercie in zit, zal ik als eerste een klacht indienen bij de VRM.

**De voorzitter:** Het incident is gesloten.

■

**Vraag om uitleg van de heer Jan Roegiers tot mevrouw Ingrid Lieten, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Innovatie, Overheidsinvesteringen, Media en Armoedebestrijding, over het medialuik voor de eeuwherdenking van de Eerste Wereldoorlog - 1121 (2011-2012)**

**De voorzitter:** De heer Roegiers heeft het woord.

**De heer Jan Roegiers:** Voorzitter, ik wil hierover met de minister spreken aan de hand van het lezenswaardige rapport van het Vlaams Vredesinstituut. Daarin wordt het advies geformuleerd dat om de beleidsoverschrijdende ambitie van het project daadwerkelijk te realiseren, naast de inspanningen die al zijn geleverd op het gebied van Buitenlands Beleid en Toerisme, de Vlaamse overheid zich meer dan nu moet inspannen in andere beleidsdomeinen, zoals Onderwijs, Cultuur, Jeugd en Media. Ik wil het hier uiteraard hebben over dat laatste domein.

Minister, u schrijft daarover in uw beleidsnota: “In het kader van een beleidsoverschrijdend plan rond ‘100 jaar Grote Oorlog’ zal de Vlaamse Regering initiatieven nemen en ondersteunen die inspelen op de eeuwherdenking van de Eerste Wereldoorlog. Conform het regeerakkoord zullen de publieke en andere omroepen hier actief bij betrokken worden.”

Ik wil het vooral hebben over die private omroepen. Wat de VRT gaat doen, is min of meer duidelijk. De VRT heeft in dit kader al een project opgezet met onder andere een fictiereeks en de digitale archivering en ontsluiting van historische interviews met getuigen van de oorlog. Daarover werd hier, zo blijkt uit de verslagen, al uitgebreid gedebatteerd op 28 juni 2011.

Minister, hoe staat het met de andere omroepen en bij uitbreiding met de andere spelers in het Vlaamse medialandschap? Dat is mij niet helemaal duidelijk. Daarover heb ik enkele voor de hand liggende vragen. Hoe gaat u vanuit uw bevoegdheid het medialuik van de eeuwherdenking van WO I verder invullen of vormgeven? Welke initiatieven zult u nemen om de Vlaamse mediawereld aan te moedigen om deel te nemen en aandacht te schenken aan de herdenking? Welke andere mediabedrijven naast de VRT hebben vandaag al een project klaar rond de herdenking? Op welke manier heeft de Vlaamse overheid hen actief betrokken bij de herdenking? In uw antwoord op eerdere vragen van collega's stelde u – specifiek voor wat de rol van de andere omroepen betreft – navraag te zullen doen en hen indien nodig zelf rond de tafel te brengen met het oog op informeren, ondersteuning en samenwerking? Is dit intussen gebeurd? Zo ja, wat is de uitkomst van dit overleg?

**De voorzitter:** De heer Tommelein heeft het woord.

**De heer Bart Tommelein:** Minister, ik heb hierover ook al vragen gesteld. Ik wil van de gelegenheid gebruikmaken om u te vragen hoe het staat met de VRT-projecten die op stapel stonden. En wat is de aangekondigde betrokkenheid van de regionale zender Focus-WTV? Het verbaasde mij toen heel erg dat de openbare omroep geen meerjarenbudget had. Hebt u daar al een zicht op of is er dienaangaande nog steeds geen duidelijkheid?

**De voorzitter:** De heer Vandaele heeft het woord.

**De heer Wilfried Vandaele:** Voorzitter, het project ‘100 jaar Grote Oorlog’ is ook voor ons bijzonder belangrijk. Om Vlaanderen internationaal op de kaart te zetten, maar ook om te herinneren aan een heel belangrijke episode uit onze geschiedenis en om de pacifistische

gedachte in Vlaanderen te vergroten. Het is dan ook essentieel dat de hele Vlaamse Regering dit ondersteunt en draagt.

Minister, sinds 2009 bestaat er voor het project het officiële logo met de papaver. Het is belangrijk dat ook de VRT dit logo gebruikt. Het zou goed zijn indien u de VRT hierop nog eens attent zou maken.

Het is ook belangrijk dat initiatieven met betrekking tot de ‘Groote Oorlog’, ook media-initiatieven, goed worden teruggekoppeld met het projectsecretariaat, zodat dit allemaal bijzonder goed op elkaar kan worden afgestemd. Ik hoor af en toe van voorbeeldjes waar dit niet het geval is.

Ik sluit mij aan bij de heren Roegiers en Tommelein: ook andere media dan de VRT kunnen in dit project een rol spelen. Ik denk dan in het bijzonder aan de regionale omroep Focus-WTV. Kunnen wij van u vernemen of er op dat gebied al afspraken werden gemaakt? Ik kan mij voorstellen dat, als het zover is, ook een programma als ‘Vlaanderen Vakantieland’ in de periode van de viering op dat gegeven inspeelt. Wilt u de VRT daar attent op maken, voor zover dat nodig mocht zijn?

**De voorzitter:** De heer Caron heeft het woord.

**De heer Bart Caron:** Ik deel de bekommernis van de heren Roegiers, Vandaele en Tommelein. Velen zijn hiermee bezig.

Minister, wat is de plek van de regionale televisie? Dit is in West-Vlaanderen toch wel een fundamentele kwestie, want de Eerste Wereldoorlog speelde zich grotendeels af op het West-Vlaamse grondgebied.

Ik vind overigens dat er bij de herdenking van die oorlog niet alleen een afstandelijke academische benadering mag zijn. We moeten ook, zonder boodschapperig te zijn, een inhoudelijke lading geven aan de vredesgedachte en de manier waarop we met oorlog en vrede moeten omgaan, ook in de media. Het is tenslotte onze openbare omroep. Hij heeft ook een educatieve opdracht. Dat past daar perfect in.

**De voorzitter:** De heer Verstreken heeft het woord.

**De heer Johan Verstreken:** Ik ben blij met de vraag van de heer Roegiers. Hij sluit nauw aan bij het voorstel van resolutie dat we hierover hebben ingediend. Ik weet dat er bij de VRT de voorbije jaren heel wat stappen zijn gezet en dat er heel wat nieuwe projecten in aantocht zijn. Ze hebben een keer op hun donder gekregen omdat ze een drietal jaar geleden de jubileumherdenking in Ieper op 11 november niet hebben uitgezonden, terwijl alle internationale zenders van de hele wereld hier aanwezig waren en de gebeurtenis in Groot-Brittannië zelfs rechtstreeks te zien was op tv. Men heeft daaruit geleerd. Ik weet dat men daar constructief tegenaan kijkt. Minister, ik kijk uit naar uw antwoord op de vragen van mijn collega's.

**De voorzitter:** Minister Lieten heeft het woord.

**Minister Ingrid Lieten:** Collega's, ik heb informatie ingewonnen bij de Vlaamse private televisie- en radio-omroepen, de distributeurs, de productiehuizen, de dagbladpers, de magazines en de uitgeverijen. Ik verwijs ook voor een deel naar mijn antwoord op de schriftelijke vraag van de heer Tommelein, dat ik hier wil updaten.

Ik herhaal dat ik niet echt tussenbeide kan komen in de programmatie van de omroepen omdat ik hun onafhankelijkheid graag wil respecteren. Als minister van Media wil ik wel de omroepen sensibiliseren en stimuleren in het kader van de acties die op Vlaams regeeringsniveau genomen worden rond dit project, dat breed gedragen wordt. Zo heeft onder meer het projectsecretariaat ‘100 jaar Groote Oorlog’ in nauwe samenwerking met de centrale projectgroep een Vlaams actieplan ‘WO I’ opgemaakt voor de hele Vlaamse overheid. Dit actieplan steunt op de volgende beleidsdocumenten: het regeerakkoord van

deze regering, de mededeling aan de Vlaamse Regering van 23 juli 2010, de beleidsnota's, de jaarlijkse beleidsbrieven en de resolutie van het Vlaams Parlement van 30 april 2009.

Over het ontwerp werd op 19 januari 2012 een overleg georganiseerd. Mijn collega-minister Bourgeois, coördinator van het project, heeft de intentie het actieplan op korte termijn als mededeling naar de Vlaamse Regering te brengen.

Ik som de acties op die in elk geval al voor de media werden opgenomen: de digitalisering van de archieven en de bescherming van het audiovisuele materiaal van de VRT; aandacht besteden aan multimedia; zoeken naar samenwerkingsverbanden in verband met de digitalisering van het VRT-archief; publieke en andere omroepen actief betrekken; de digitale archivering en ontsluiting van historische interviews met veteranen en andere rechtstreekse getuigen; samenstelling van de reguliere VRT-herdenkingsprogrammatie in november; ontwikkeling van een prestigieuze fictieserie op Eén in 2014; de digitalisering van erfgoed en bronnenmateriaal, die momenteel wordt voorbereid in het Vlaams Instituut voor Audiovisueel Erfgoed.

Het strategisch en operationeel plan werd ondertussen aangenomen door de Vlaamse Regering op 24 juni 2011. Het is de bedoeling dat het thema WO I prioritair wordt behandeld in het kader van de digitalisering, met het oog op een vergrote interesse en aandacht naar aanleiding van de herdenkingsperiode 2014-2018.

Wat betreft de andere mediahuizen: Focus en WTV willen zich inschrijven in de globale aanpak die vanuit Vlaanderen wordt aangestuurd. In overleg met de provincie West-Vlaanderen is afgesproken dat Focus en WTV zelf geen inhoudelijke initiatieven zouden nemen en eerder de projecten die vanuit de overheid worden aangestuurd zouden ondersteunen. Daarom hebben de omroepen Focus en WTV overlegd met drie instanties: de provincie West-Vlaanderen, Westtoer en de stad Ieper. Daarnaast is er contact geweest met de VRT. Concreet houdt dit het volgende in: de provincie West-Vlaanderen zal in het kader van het 'Gone West'-project – dit is het opzetten van een jaarlijks cultureel-artistiek evenement in de periode 2014-2018 – onderzoeken of de regionale televisie hierin een rol kan spelen. Er was een briefing op 7 februari 2012. Focus en WTV hebben tot mei 2012 de tijd om concrete voorstellen in te dienen.

Westtoer zal in de jaren 2012-2014 zes autoroutes uitwerken. Diverse meetings rond de mogelijke samenwerking werden georganiseerd. Er is nu een vraag van Westtoer om een nieuw voorstel uit te werken in functie van de lancering van de eerste autoroute. Daarvoor is een beperkt budget beschikbaar van 10.000 euro.

Er zijn ook afspraken gemaakt met het In Flanders Fields Museum van de stad Ieper om een communicatieplan uit te werken naar aanleiding van de heropening van het In Flanders Fields Museum. Een meeting met de VRT-cel 'Herdenking WO I' is positief verlopen. Er werd informatie uitgewisseld en er werden ideeën geopperd en afspraken gemaakt over het ter beschikking stellen van nieuwsitems.

Al deze acties hebben te maken met Focus en WTV. De redacties van Focus en WTV besteden in hun nieuws- en andere uitzendingen de nodige aandacht aan de initiatieven rond de herdenking.

In oktober-november 2010 werd een reeks uitgezonden van tien portretten onder de titel 'Kleine verhalen uit de Grote Oorlog'. Dat was een eigen initiatief van Focus-WTV, op eigen kosten. In het najaar van 2011 was er een verslaggeving over WO I en aanverwante initiatieven. Op 15 september was er de voorstelling van het boek 'De allerlaatste getuigen'. Dit werd ook op Canvas voorgesteld. Op 4 oktober was er het item "Veurne: voorlopige bescherming bunkers zorgt voor discussie". Op 10 oktober was er de voorstelling van de BBC-reeks 'Parade's End' in Nieuwpoort. Op 11 oktober was er een item over het feit dat het gehucht Ter Vaete bij Diksmuide een eigen bord kreeg met een verwijzing naar WO I. Op 14 oktober was er aandacht voor de herdenking in Zonnebeke door de ogen van Britse, Franse en

Vlaamse jongeren. Op 17 oktober was er een item over het Talbot House in Poperinge, met de voorstelling van de roman 'Post voor mevrouw Bromley' van Stefan Brijs. Op 18 oktober was er in Nieuwpoort de voorstelling van de graphic novel 'Afspraak in Nieuwpoort'. Op 8 november was er een item over de grote stijging van het aantal 'bed and breakfasts' in de Westhoek, met ook een link naar de geplande herinneringsactiviteiten. Op 9 november was er de voorstelling 'In Vlaamse velden' van de VRT, in samenwerking met de provincie. Op 10 november was er een item over de oudste klaroenblazer van de Menenpoort, en op 11 november was er de plechtigheid in de Menenpoort, met aandacht voor de olympiërs en de herdenking in Passendale.

Dan is er het voorjaar van 2012. Op 18 januari was er een item over de bescherming van de bunker van Veurne en een item over het feit dat de Dienst voor de opruiming en vernietiging van ontploffingstuigen (DOVO) 140 ton munitie uit de Eerste Wereldoorlog onschadelijk had gemaakt. Op 3 februari was er een item over het herbegraven van een soldaat in Mesen. Op 7 februari was er een item over Herinneringspark Westhoek door minister Bourgeois.

Tvbrussel plant een aantal bijdragen over de Grote Oorlog en de impact ervan op Brussel. De uitzending van die bijdragen is gepland voor 2014. Over de precieze inhoud, vorm of frequentie heb ik nog geen informatie. RTV zal vanuit haar nieuwsredactie aandacht besteden aan deze herdenking, met onder meer de Dossinkazerne in Mechelen en het Fort van Breendonk, maar ook aan nog tal van andere kleinere initiatieven. Bijvoorbeeld vanuit de grensregio met Nederland zijn een aantal initiatieven en items mogelijk.

De private landelijke zenders hebben op dit moment nog geen concrete projecten opgestart met betrekking tot deze herdenking, of ze kunnen me daar nog geen concrete informatie over geven. Ze sluiten echter niet uit dat ze aandacht zullen besteden aan de herdenking. Wat die zenders betreft, liggen mogelijke productievormen of een timing nog niet vast.

De Verenigde Uitgevers van de Katholieke Periodieke Pers (VUKPP) en de Unie van de Uitgevers van de Periodieke Pers (UUPP) hebben me ook te kennen gegeven dat een aantal bij hen aangesloten periodieken hoe dan ook redactionele aandacht zullen besteden aan de eeuwherdenking van de Eerste Wereldoorlog en aan de in dat kader georganiseerde activiteiten. Bovendien zullen heel wat organisaties uit het middenveld daar ook bij betrokken worden. Het is echter nog te vroeg om al een overzicht te geven van concrete voorbeelden.

De VRT zal in de aanloop naar 2014 elk jaar tijdens de maand november extra aandacht schenken aan de Eerste Wereldoorlog, zowel op radio en tv als online. Zo wordt onder meer de herdenking van de wapenstilstand rechtstreeks vanuit Ieper uitgezonden. Daarnaast zendt Canvas elk jaar twee afleveringen uit van de documentaire reeks 'Niets is zwart-wit', waarin uiteenlopende aspecten van de Eerste Wereldoorlog worden behandeld. Ook in tal van andere radio- en tv-programma's komt de herdenking van de Eerste Wereldoorlog echter ruimschoots aan bod. Zo participeert de VRT bijvoorbeeld in Parade's End, een BBC-serie die zich tijdens de Eerste Wereldoorlog afspeelt en voor een groot deel in Vlaanderen werd gedraaid. Speciale aandacht gaat naar de digitale archivering en ontsluiting van historische interviews met veteranen en andere rechtstreekse getuigen. Naast de al bestaande interviews verzamelde het project 'De allerlaatste getuigen' meer dan honderd nieuwe interviews met 100-plussers die als kind zelf nog de Eerste Wereldoorlog hebben meegemaakt. Die interviews zullen ook de basis vormen van een documentaireserie die op Canvas zal worden uitgezonden. Ook tijdens de periode 2014-2018 zal de VRT met een ruim aanbod aan thematische radio- en tv-programma's aandacht besteden aan de herdenking van de Eerste Wereldoorlog. Zo wordt onder meer voor Eén een tiendelige fictiereeks geproduceerd met als titel 'In Vlaamse velden'.

Met de omroepen zelf zal ik inderdaad ook nog aan tafel gaan zitten, maar ik heb dat nog even uitgesteld tot het actieplan van het WO I-project, zoals minister Bourgeois dat

coördineert, als mededeling aan de Vlaamse Regering wordt voorgelegd, zoals aangekondigd. Dan kan ik met die andere omroepen bekijken hoe ze daaraan kunnen meedoen.

Alvorens over te gaan tot de steunaanvragen met betrekking tot de eeuwherdenking van WO I, geef ik mee dat het Vlaams Audiovisueel Fonds (VAF) binnenkort ook een vergadering plant met het Vlaams Fonds voor de Letteren (VFL), om te onderzoeken of beide fondsen samen een oproep voor projecten kunnen lanceren met betrekking tot deze thema's, waarbij ook een link zou kunnen worden gelegd tussen de letteren en film. Het VAF heeft me ook een lijst bezorgd van de goedgekeurde projecten die ook kunnen worden gelinkt aan de thematiek.

In de categorie van de fictieprojecten is er het project Rosenn, met als producent Vivi Film en met Yvan Le Moine voor regie en scenario. Dat werd goedgekeurd na 28 juni. Er zijn documentaireprojecten goedgekeurd, waaronder Deadlines, met Congoo Productions als producent en Geert Vanvaerenbergh als maker. Dit project ontvangt scenariosteun en is bestemd voor de bioscoop. Het is een documentaire over de fotografen van de Eerste Wereldoorlog en hun beklijvende beelden van toen.

Binnen het VAF heeft het Mediafonds qua fictiereeksen steun toegekend voor het project 'In Vlaamse velden - In Flanders Fields', in een productie van Menuet en met Jan Matthys als regisseur. Het fonds heeft ook geld toegekend voor 'Parade's End', in een productie van Anchorage Entertainment en met Susanna White als regisseur. Binnen het Mediafonds zelf zijn er nog geen documentairereeksen goedgekeurd.

Het VAF heeft me nog meegegeven dat de ervaring leert dat iedere grote herdenking, bijvoorbeeld in het verleden de verjaardag van de onafhankelijkheid van Congo, vooral in de documentaire sector veel projecten doet ontstaan. De verwachting is dan ook dat er vooral in 2012 en 2013 heel wat aanvragen zullen komen met betrekking tot deze thematiek. Documentaires hebben een korter voortraject, dus is het normaal dat deze projecten nog moeten opstarten. Ook daarvoor is binnen het Mediafonds in mogelijkheden voor subsidiëring voorzien. Ten slotte wordt er ook nog meegegeven dat de film 'Het varken van Madonna' van Frank Van Passel, ook deels de WO I-thematiek behandelde.

**De voorzitter:** De heer Roegiers heeft het woord.

**De heer Jan Roegiers:** Minister, ik dank u voor uw zeer uitgebreid antwoord. Ik kende uiteraard het antwoord op de schriftelijke vraag van de heer Tommelein. Dat was eigenlijk de directe aanleiding van mijn vraag, samen met het rapport van het Vlaams Vredesinstituut.

Waar ik wat schrik voor had, hebt u kunnen weerleggen, namelijk dat dit een verhaal zou zijn van alleen maar de VRT en niemand anders. WTV en Focus hebben ook meegewerkt. Het doet me plezier te vernemen dat tvbrussel en RTV daar zaken rond doen. Ook de rol van de Dossinkazerne in Mechelen bijvoorbeeld is goed. Toen ik het overzicht zag, had ik wat schrik dat het vooral een West-Vlaams verhaal zou worden. Ik heb uiteraard niets tegen de West-Vlamingen, maar het zou jammer zijn mocht het alleen maar tot West-Vlaanderen beperkt blijven. Ik sluit me graag aan bij wat de heer Caron daarnet zei. Het is immers ook een moment waarop vrede, verdraagzaamheid en de vredesgedachte, weliswaar niet op een drammerige manier, op velerlei wijzen kunnen worden uitgedragen.

Ik wilde u nog vragen of er ondertussen projectsubsidies zijn aangebracht bij het Mediafonds, maar ook dat hebt u al beantwoord. Ik kijk nog naar één zaak uit, en dat hebt u zelf aangekondigd, namelijk het mogelijke overleg met alle omroepen. Daarvoor wacht u echter op een initiatief van minister Bourgeois. Ik neem aan dat we daar vroeg of laat ook feedback over zullen krijgen.

**De voorzitter:** De heer Tommelein heeft het woord.

**De heer Bart Tommelein:** Minister, ik dank u voor uw toezegging om de situatie te updaten. Ik stel ook vast dat de regionale omroepen, en zeker Focus-WTV, zullen worden betrokken.

Het enige wat ik u nog had gevraagd was de meerjarenplanning en het meerjarenbudget. Zult u me dat schriftelijk bezorgen of moet ik u daarover een nieuwe vraag stellen?

**Minister Ingrid Lieten:** Mijnheer Tommelein, u hebt me die vraag een tijdje geleden gesteld. Toen heb ik u geantwoord dat de VRT geen budgettaire meerjarenplanning volgens thema's opmaakt. Ze heeft wel een inhoudelijke planning. Daarin heeft ze al een aantal dingen gezegd. Ze gaat daar niet budgettair op die manier over rapporteren.

**De heer Bart Tommelein:** Zal de VRT daar geen budget op plakken? Ja toch?

**Minister Ingrid Lieten:** Ja, maar ze moet niet in extra budget voorzien. Die budgetten zijn in de normale planning van budgetten van de verschillende netten opgenomen. Ik kan wel vragen om elke keer wanneer er een concreet project klaar is, welk budget van de normale budgetten daarvoor wordt gebruikt.

**De heer Bart Tommelein:** Ik wil daar wel een schriftelijke vraag over stellen. Men moet dat toch kunnen distilleren. Ik kan me niet voorstellen dat de openbare omroep, die met zo'n project bezig is, niet duidelijk op voorhand een budget vastlegt waarbinnen ze dat gaat doen. Maar goed, ik zal u de vraag stellen, minister. Dan kunt u de VRT vragen om daarop te antwoorden.

**De voorzitter:** Het incident is gesloten.

■

**Vraag om uitleg van de heer Bart Tommelein tot mevrouw Ingrid Lieten, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Innovatie, Overheidsinvesteringen, Media en Armoedebestrijding, over het kader waarbinnen de VRT en lokale besturen al dan niet kunnen samenwerken**  
- 1122 (2011-2012)

**De voorzitter:** De heer Tommelein heeft het woord.

**De heer Bart Tommelein:** Minister, de afgelopen jaren hebben we in deze commissie verschillende keren gediscussieerd over de manier waarop de openbare omroep omgaat met de steden en gemeenten en ook wel de provincies. Vorig jaar was de aanleiding de stijgende kostprijs van het programma Villa Vanthilt, die werd doorgerekend aan de lokale besturen. Zij moesten opeens 100.000 euro ophoesten in plaats van 75.000 euro. Over de partijgrenzen heen hadden we daarmee problemen. We vragen ons af in hoeverre de publieke omroep, die forse belastingmiddelen krijgt, dergelijke programma's moet laten betalen door lokale besturen, die ook onder druk komen te staan. Ook rezen er vragen over de selectieprocedures en de inhoudelijke benadering.

Laat ons standpunt duidelijk zijn: de lokale besturen beslissen autonoom over hun budget, elk volgens zijn mogelijkheden. Als commerciële mediabedrijven de intentie hebben om geld te vragen voor bepaalde projecten op locatie is het aan de verschillende gemeenteraden om zich daarover te buigen. Wat de openbare omroep betreft, die een vrij groot overwicht heeft met 27 nominaties terwijl bepaalde commerciële omroepen er geen hebben, was er een consensus dat er een duidelijk kader moest worden opgezet binnen de nieuwe beheersovereenkomst.

U stelde toen zelf in uw antwoord: "We kunnen in dit verband twee zaken meenemen naar de beheersovereenkomst. Hoe gaan we om met de financiering? Laten we die extra financiering toe en laten we die onbeperkt toe?" In de vorige beheersovereenkomst werd dit simpelweg verantwoord aan de hand van een korte bepaling: "De VRT mag, indien zij dat nodig acht, de financiering van de openbare omroepopdracht aanvullen met specifieke financiering die haar door overheidsinstellingen wordt toegekend."

Ik vond deze bepaling eerst tot mijn grote vreugde niet terug in de nieuwe beheersovereenkomst, maar ik heb die herlezen en mijn oog is toch op exact hetzelfde

zinnetje gevallen. Dat zou betekenen, minister, dat er niets is veranderd ten opzichte van het oude document. Mijn eerste vraag vervalt dus, maar ik zou er toch graag wat duidelijkheid over hebben. Misschien is het kader duidelijker dan vroeger.

Bij de publieke omroep zijn verschillende scenario's mogelijk: ofwel produceert de VRT zelf een programma op locatie en vraagt ze daarvoor financiële en/of logistieke steun, ofwel doet de VRT een beroep op een extern productiehuis. Dan is er nog een verschil tussen een coproductie en een volledig extern gemaakt programma. Als een extern productiehuis wordt ingeschakeld, komen de gemeentelijke budgetten niet rechtstreeks maar wel onrechtstreeks op de VRT-balans. Wat een ander betaalt, moet de VRT niet betalen. In vorige discussies werd zelfs het idee geopperd dat de VRT geld zou moeten betalen aan de gemeenten om op locatie te mogen filmen en gebruik te mogen maken van logistieke steun. Dat klonk toen als een interessante piste.

Ik zou wel eens willen weten of er aandacht werd gegeven aan de bekommernissen die in deze commissie zijn geuit. Op het eerste gezicht lijkt het van niet, aangezien net dezelfde bepaling in de nieuwe beheersovereenkomst staat. Maar misschien zijn er toch concretere afspraken gemaakt met de VRT over de relatie tussen de VRT, externe productiehuisen en lokale besturen, ook voor de inhoudelijke benadering. Ik denk aan programma's waarin een volledig onterecht beeld van bepaalde steden of gemeenten wordt opgehangen. Ik mocht die vraag niet voorstellen van de voorzitter, omdat die niet ter zake doet.

**De voorzitter:** Op basis van het reglement particulier feit. Ik heb dat zeer goed beargumenteerd. Ik weet dat u dat niet leest en dan kwaad bent.

**De heer Bart Tommelein:** U was er vorige keer niet, voorzitter. Ik heb hier mijn ongenoegen geuit over de manier waarop in dit parlement, niet alleen door u, maar door heel veel commissievoorzitters, nogal selectief wordt omgegaan met het reglement. Dat dient om onnozele en dwaze vragen te vermijden. Als ik onnozele en dwaze vragen wil stellen, is dat mijn zaak, maar ik vond dat geen dwaze vraag.

Aan de ene kant vraagt de VRT geld van steden en gemeenten om hun imago op te krikken, en aan de andere kant maakt ze de steden en gemeenten belachelijk. Ze mogen mij belachelijk maken als politicus en als mens, maar van mijn stad moeten ze afblijven. Dat is geen goede zaak voor een toeristische stad. Honderden of duizenden mensen hangen daarvan af voor hun inkomen. De openbare omroep, die wel geld wil ontvangen van die gemeenten, moet die niet belachelijk maken. Dat is mijn standpunt. De VRT is verantwoordelijk voor de programma's. Die discussie hebben we gehad over Tomtesterom. De VRT is finaal verantwoordelijk voor wat gezegd wordt op die openbare omroep.

Minister, binnen welk kader mag de VRT volgens de huidige beheersovereenkomst middelen verwerven en directe financiële en logistieke afspraken maken met lokale besturen, zowel in het kader van interne producties als in het kader van nevenactiviteiten, merchandising enzovoort? Worden er afspraken gemaakt met externe productiehuisen over het omgaan met lokale besturen en overheden, onder meer inzake financiële, logistieke of inhoudelijke afspraken, zowel in het kader van een volledig externe productie, als in het kader van een coproductie? Is er een verschil tussen de twee? Indien niet, waarom niet? Wordt sinds de inwerkingtreding van de nieuwe beheersovereenkomst tegemoetgekomen aan de bekommernissen, zoals geuit door verschillende commissieleden uit verschillende partijen, over de relatie tussen de VRT en de lokale overheden? Waaruit zou dit dan moeten blijken?

**De voorzitter:** De heer Wienen heeft het woord.

**De heer Wim Wienen:** Dit thema ligt ons allemaal na aan het hart. Ik heb het er vaak over gehad, bij gelegenheden als de bespreking van beleidsbrieven, omdat het dikwijls gaat over niet mis te verstane bedragen. Ik heb meermaals het voorbeeld gegeven van de 149.000 euro die Antwerpen moet ophoesten om de sint te mogen ontvangen, en ook het feit dat de prijzen enorm stijgen zoals in het voorbeeld van Villa Vanthilt.

Als er werkelijk zulke bedragen moeten worden betaald, is het een probleem omdat dat het voor bepaalde steden en gemeenten onmogelijk maakt om ooit nog gast te mogen zijn voor een VRT-programma. Kleinere gemeenten kunnen dergelijke bedragen niet vrijmaken in hun begroting.

De rol van de productiehuizen is heel belangrijk in deze zaak. In het oude systeem moet men een aanzienlijk bedrag betalen voor Sinterklaas aan VRT Line Extensions. Nu laat men dit uitvoeren door de productiehuizen. Voor Villa Vanthilt was dat het geval. Zo krijg je minder zicht op bedragen die worden geïnd. Daarom wil ik graag weten in hoeverre er rekening wordt gehouden met de bezorgdheden die deze commissie meermaals heeft geuit - op het eerste gezicht blijkbaar niet. In hoeverre is deze manier van werken overgenomen door de productiehuizen die voor de VRT werken?

**De voorzitter:** De heer Vandaele heeft het woord.

**De heer Wilfried Vandaele:** In het verleden zijn we steeds terughoudend geweest in deze discussie. Het blijft ook een moeilijke discussie. We willen niet terug naar de tijd dat de VRT geld besteedde waar bevriende politici woonden. Hier hebben we het voordeel dat in principe iedereen aan de bak kan komen en dat de regels duidelijk zijn, dat er moet worden betaald.

Voor steden is het een opportuniteit om een reeks of een programma binnen te halen. Sommige steden spelen daar ook mooi op in met hun citymarketing. Dat heeft een waarde en daar mag waarschijnlijk iets tegenover staan voor de openbare omroep. Maar toch is het belangrijk dat daar een kader voor bestaat en dat men weet waar men aan toe is. Vandaar de vraag: is daar werk van gemaakt? Hoe ver staan we daarmee?

De keuze van een locatie moet altijd los staan van het inhoudelijke verhaal dat in het programma wordt gebracht. Destijds hadden we het slechte voorbeeld van Tournée Générale, waarin alleen aandacht werd besteed aan de merken die bereid waren te betalen. Dat is niet de bedoeling. In zo'n situatie willen we niet terechtkomen.

**De heer Philippe De Coene:** Op zich is het niet verkeerd dat de mogelijkheid bestaat dat er samenwerking is op productioneel, en dus ook op financieel vlak, weliswaar binnen bepaalde marges, met overheden, en dus ook lokale overheden.

2012 is toch wel een bijzonder jaar. Minister, ik vraag u om de bekommernis over te brengen aan de VRT dat ze oplet hoe ze dit aanpakt, hetzij rechtstreeks, hetzij via productiehuizen. Je zou de vraag van de heer Tommelein ook vanuit een andere invalshoek kunnen stellen aan de minister van de voogdij van steden en gemeenten.

De heer Vandaele wijst erop dat in het kader van citymarketing een aantal steden en gemeenten de kans zien om op een aangename manier en ook herhaaldelijk in beeld te komen. Het voorbeeld van Villa Vanthilt is gegeven. Waarschijnlijk ben ik daar wat gevoeliger aan om dat ik me in mijn stad in de oppositie bevind. Veel van mijn partijgenoten in centrumsteden bevinden zich daar niet in, maar toch wil ik deze bekommernis uitdrukken.

Indien er afwegingen worden gemaakt of een stad of gemeente geld op tafel kan leggen om een programma binnen de muren te krijgen, dan vraag ik me af of er geen effect ontstaat dat wie geen deel uitmaakt van het bestuur, in de buitenbaan loopt. Ik heb het meegemaakt dat een aantal gezagsdragers van mijn stad in een trailer figureerden. En dat wordt een keer of zestig getoond in het rechtstreekse programma, maar ook in de trailers. Dat wordt betaald met het geld van alle kiezers in die stad. Dat is dus niet voor de hand liggend.

We zijn in 2012 en een deel van die programma's spelen zich af in de zomer. Is hier geen sperperiode van tel? Dat is een open vraag. Een sperperiode staat sommige dingen niet toe. Bij uitbreiding zouden we enige voorzichtigheid aan de dag kunnen proberen te leggen met die sperperiode, zijnde drie maanden voor de verkiezingen.

Sommige collega's zeggen dat je het thema niet moet laten meespelen voor de keuze van de stad. Ik vind dat eigenlijk wel. Het laatste dat je moet doen, is ervoor zorgen dat de som geld

die je op tafel legt, het onderscheidende criterium is, want dan krijg je een opbodsfeer. Het is niet ondenkbaar dat steden en gemeenten tegen elkaar opbieden, en dat degene die het meeste biedt, het ook krijgt en daardoor een toegevoegde waarde krijgt op momenten dat we moeten zoeken naar delicate evenwichten.

Ik pleit ervoor dat dit met grote zorgzaamheid wordt bekeken. Er werd hier een brugje gemaakt naar Tournée Générale. Het is altijd gevaarlijk als je in een situatie komt van ‘voor wat hoort wat’ en je er niet in slaagt om boven alle verdenking te staan. De publieke overheid geeft een bepaalde som en dan wordt er natuurlijk verwacht dat er aandacht wordt besteed aan dit of dat. Je kunt dat sturen op een heel subtiele manier. Daarom wil ik daar aandacht voor vragen. Ik denk dat het lang niet altijd even onschuldig is. Maar misschien zie ik spoken. Als het wordt gemeten, kan het zijn dat het allemaal niet zo’n effect heeft als sommigen dat willen toedichten. Mijn bezorgdheid is ingegeven door de specifieke situatie in mijn stad.

**De voorzitter:** Minister Lieten heeft het woord.

**Minister Ingrid Lieten:** De VRT kan volgens de nieuwe beheersovereenkomst haar financiering van de openbareomroepopdracht aanvullen met specifieke financiering die haar door overheidsinstellingen wordt toegekend. Onder hoofdstuk IV, Financiële betrekkingen tussen partijen, artikel 14, laatste paragraaf, staat: “De VRT mag, indien zij dat nodig acht, de financiering van de openbare omroepopdracht aanvullen met specifieke financiering die haar door overheidsinstellingen wordt toegekend.” De VRT kan dus ook met lokale overheden samenwerken om een productie mogelijk te maken.

Een samenwerking met institutionele partners kan rechtstreeks met de VRT gebeuren of via een extern productiehuis waarop de VRT een beroep doet. De VRT kan voor al haar activiteiten, dus ook voor haar commerciële activiteiten, samenwerken met institutionele partners. Zo kan bijvoorbeeld VRT Line Extensions samenwerken met steden en gemeenten voor de realisatie van een commercieel evenement.

Zowel voor interne en externe producties als voor coproducties, zijn de afspraken over omgang met externe financiering in het Programmacharter vastgelegd. Daarin zijn enkele elementen van belang met betrekking tot externe financiering.

Ik citeer: “We bepalen ons aanbod onafhankelijk en autonoom.

We laten noch consumentenprogramma’s, noch onderdelen van consumentenprogramma’s financieren door derden. (...)”

We behouden en garanderen in alle gevallen onze redactionele onafhankelijkheid. We laten de inhoud van programmaonderdelen, programma’s of programmareeksen niet determineren of bepalen door externe financiers.

Bij financiering door institutionele financiers (overheden), kunnen afspraken worden gemaakt over het thema van een programma of programmareeks, steeds zonder afbreuk te doen aan onze redactionele onafhankelijkheid. De financiering moet in verhouding staan tot de aandacht voor het thema. (...)”

Externe financiering is nooit de uniek bepalende factor, noch de uiteindelijke verantwoording voor de productie of uitzending van ons aanbod. (...)”

Externe financiering is transparant voor het publiek. We maken externe financiering duidelijk voor het publiek, ofwel tijdens de uitzending ofwel in de aankondiging of de aftiteling.

Externe financiering gebeurt met medeweten, onder verantwoordelijkheid en met goedkeuring van het management van zowel Media als Productie.”

De VRT mag aan steden en gemeenten financiële ondersteuning vragen voor de realisatie van haar producties, maar dan wel conform de bepaling in de beheersovereenkomst. Vaak nemen de lokale besturen zelf het initiatief om de VRT te benaderen.

De VRT heeft zich in de nieuwe beheersovereenkomst wel geëngageerd om op een transparante manier te rapporteren over bijkomende publieke financiële middelen. In hoofdstuk 6, dat gaat over transparantie en rapportering, staat een operationele doelstelling 41.2: “Rapportering over de financiering van de openbare omroepopdracht bevat volgende elementen: (...) het bedrag van bijkomende publieke financiële middelen die de VRT, naast de dotatie bedoeld in artikel 10 van deze overeenkomst verkrijgt van de federale overheid, de Vlaamse Gemeenschap, het Vlaamse Gewest, het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest, de provincies, steden en gemeentes.” U zult daar in de rapportering ook informatie over verkrijgen.

**De voorzitter:** De heer Tommelein heeft het woord.

**De heer Bart Tommelein:** Minister, wat via de productiehuizen werd aangetrokken, komt nooit in de balans van de VRT. Dat is precies mijn punt. De VRT zegt dat men dat nog mag doen als je als productiehuis maar zoveel vraagt en dat gaat halen bij de steden en gemeenten. Dat komt dus nooit in de balans van de VRT. Dat staat erbuiten. Men kan ermee spelen zoveel men wil. Men zegt tegen het productiehuis gewoon dat het zijn programma mag voortzetten, maar dat het de helft van zijn budget moet ophalen bij de steden en gemeenten. Dat wordt nooit aangerekend op het conto van steden en gemeenten, maar komt natuurlijk wel onrechtstreeks binnen via het productiehuis. Daar wil ik wel voor waarschuwen. Wij zeggen wel dat we onder controle hebben wat er netto binnenkomt op de balans van de VRT. We zien echter nooit wat er geregeld wordt via de productiehuizen. We hebben daar veel te weinig controle op.

Minister, ik ben voorstander van het werken met externe productiehuizen. Als het aan mij ligt, mag er nog meer extern worden geproduceerd door de VRT. We moeten daar echter bepaalde regels afspreken. Er moet een zeker deontologie worden gevolgd.

Ik ben verder heel tevreden dat de heer De Coene waarschuwt voor de pre-electorale campagne. Ik heb daar nog geen vragen over willen stellen omdat dat nogal delicaat is. Zodra je daar een vraag over stelt, zegt men dat je dat doet omdat jouw partij daar niet aan deelneemt. Ik zie toch ook wel dat bepaalde lokale tenoren uitgebreid aan bod komen in bepaalde programma's. Ik probeer dan over de partijen heen te denken.

Op zich is het wel een oneerlijke concurrentiestrijd, wanneer men begint in bepaalde heel populaire programma's, met hoge kijkcijfers, grote tenoren naar voren te brengen voor de gemeenteraadsverkiezingen. Er moet naar een evenwicht worden gestreefd. Het is uit den boze, ongeacht tot welke partij men behoort, dat grote lokale tenoren in lichte programma's worden opgevoerd. Dat ze in politieke programma's worden gebracht, vind ik normaal. Maar 'De Pappenheimers', 'De Slimste Mens', 'God en klein Pierke', enzovoort: dat lijkt me niet kies. Ik vraag dat de openbare omroep VRT daar in de komende periode toch de nodige aandacht aan besteedt.

**De voorzitter:** De heer Wienen heeft het woord.

**De heer Wim Wienen:** Voorzitter, ik ben ook zeer tevreden met uw uiteenzetting. U pleit er eigenlijk voor dat Patrick Janssens de Sint niet meer mag ontvangen. Dat is altijd meegenomen. Ik zal die argumentatie ook meenemen naar het stadhuis.

Alle gekheid op een stokje, de heer Tommelein heeft een punt. Voorzitter, u vraagt zich af hoe de VRT moet omgaan met de sperperiode. De promotie van eventuele politieke boegbeelden gebeurt meestal ruimschoots voor de sperperiode. Wij hebben die ervaring gehad met 'De Slimste Mens'. Wij hebben dat nu ook een beetje met de zeer leuke reportage over Daniël Termont. Hij is nochtans een man voor wie ik enorm veel respect heb. Ik vond hem een heel aangenaam en humoristisch man toen ik nog mee de gemeenteraad van Gent bevolkte. Maar ja, in hoeverre is dat een gewone reportage? In hoeverre draag je bij tot de populariteit van die persoon, die op weg is naar de gemeenteraadsverkiezingen? De

sperperiode lijkt mij wat kort. De VRT moet in een verkiezingsjaar omzichtig omspringen met dergelijke reportages.

Terug naar de kern van de zaak. Minister, u zegt dat het nog het identieke zinnetje is uit de vorige beheersovereenkomst. U verwijst naar wat daartegenover als bescherming staat: het programmacharter. Maar dat is ook niet nieuw. Het is ook al enkele jaren oud. U zegt eigenlijk dat er ter zake niets is veranderd en dat er ter zake niets zal veranderen. Meer nog: de mogelijkheid wordt ingebouwd om het erger te maken. Bij de VRT zeggen ze heel duidelijk: “Die lastige jongens met hun ‘ambetante’ vragen hebben er problemen mee dat wij middelen genereren bij steden en gemeenten. We zullen dus zeer transparant communiceren over bijkomende financiële middelen. Maar we zullen ze daar niet meer halen. We zullen aan het productiehuis zeggen dat het daar de middelen moet halen en dat het dan een korting moet doen op onze factuur. Wij zullen het dan wel zo regelen.”

Maar dat is toch niet de manier van werken? Ik wil daarvoor waarschuwen. De VRT is een openbare omroep die voor het leeuwendeel met belastinggeld werkt. Als gemeenten en steden beslissen om daar een bijdrage aan te leveren, wat hun recht is, moeten we daaruit de conclusie trekken dat dat ook belastinggeld is. De VRT moet zich hier ethisch opstellen tegenover de belastingbetaler.

**De heer Philippe De Coene:** Ik kan mij perfect inbeelden dat wat ik heb gezegd gebruikt of misbruikt zal worden. Daarom wil ik het even juist stellen. Ik stoort mij niet aan God en andere ‘kleine Pierkes’. Als ik dat soort programma’s in hun totaliteit bekijk, heb ik het gevoel dat er al bij al een zeer groot evenwicht is “over de kleuren heen”, zoals de heer Tommelein zei.

Ik stoort mij meer aan iets anders en ik weet niet of steden en gemeenten daarin vrijuit gaan. Heel deze kwestie wordt hier gesteld in hoofde van de VRT. Ik zou de kwestie ook eens willen stellen in hoofde van de steden en gemeenten. Ik wil beklemtonen dat men een locatie zou kiezen op basis van het plaatselijke geld, dat door sommigen gretig wordt gegeven in de hoop het programma binnen te halen en in de hoop daar garen bij te spinnen. Het is mij daar meer om te doen. Ik vraag dat de VRT daar enigszins rekening mee zou houden.

Minister, u hebt aangetoond dat de lat zeer hoog ligt in het programmacharter, maar ik maak me geen zorgen over de invulling van het programma. Het gaat mij om de keuze van de locatie voordat de inhoud van het programma wordt samengesteld.

Ik ga nu toch even stout zijn. Ik heb meegemaakt hoe het in mijn stad is gebeurd. Ik heb op zeer subtiele wijze gezien dat men in het programma Villa Vanthilt aandacht schenkt aan merkwaardige zaken en artefacten in de stad. Ik heb er heel banale gezien die wel aan bod zijn gekomen. Ik heb er zeer exceptionele gezien die nooit aan bod zijn gekomen. Ik ben objectief, ik ken mijn stad goed. Ik heb gevraagd hoe dat kwam. Men heeft mij gezegd dat dat allemaal zeer grondig was voorbereid door de diensten Cultuur, Toerisme en Externe Communicatie van de stad. Op basis van een longlist werd een shortlist opgesteld. Daar komen geen politici aan te pas. Dat gebeurt op een veel verstandigere manier.

Ik wil dit tegelijk toch ook wat relativeren. Ik vraag mij af of het een zo substantieel verschil maakt. Niettemin denk ik dat een beetje voorzichtigheid nooit uit den boze is.

**De voorzitter:** Het incident is gesloten.

■